

Praga al cor

Pelikan: Tornar a començar

(Entrevista a la pàgina 16)

Jiri Pelikan: sense llibertat no hi ha socialisme (Foto Morera)

Itàlia, moments decisius

Aldo Moro: més enllà d'un rapte

(Pàgina 14)

El rapte d'Aldo Moro ha commocionat Itàlia. Però, ¿què hi ha darrere d'aquest rapte? Jordi Borja, que es trobava a Itàlia al moment del fet, ha escrit un article per a treball en el qual esbossa algunes hipòtesis.

França: el fracàs de la desunió

(Pàgina 15)

treball

PRÒLETARIS DE TOTS ELS PAÏSOS:
UNIU-VOS!

ÒRGAN CENTRAL DEL PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA

Número: 521

Del 21 al 30 de març de 1978

Preu: 15 pessetes

Reunió del Comitè Central del PSUC

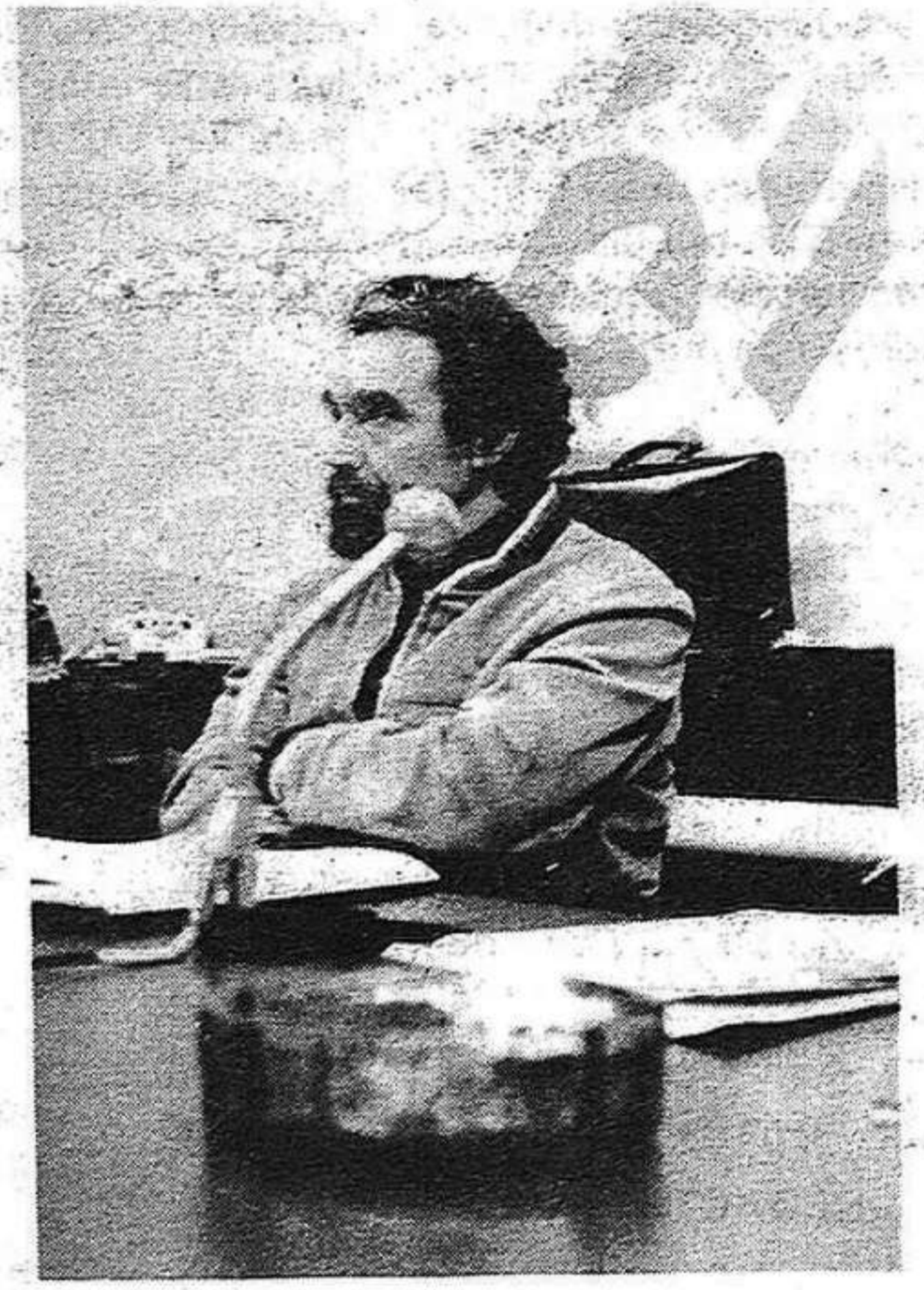
L'hora de la Constitució i de les municipals

"Que es compleixin els Pactes de la Moncloa"

Els problemes del camp i la lluita dels pagesos van ocupar l'atenció del Comitè Central del PSUC, que va refermar la solidaritat dels comunistes catalans amb les justes reivindicacions camperoles. (Foto d'arxiu)

La lluita per una constitució democràtica i oberta i la preparació de les eleccions municipals han estat dos dels temes principals del ple del Comitè Central del PSUC, reunit el darrer cap de setmana a Barcelona. El Comitè Central ha aprovat una declaració política i una resolució sobre els problemes de l'ensenyament, així com la proposta de reglament de la Conferència Nacional del partit, que es reunirà, també a Barcelona, els dies 31 de març i 1 i 2 d'abril. (A la foto de Jordi Morera, el secretari general del PSUC en un moment de la reunió)

Llibertat d'expressió

La condemna dels Joglars, ja ratificada, continua plantejant amb força la necessitat de la pressió de l'opinió pública orientada a aconseguir que sigui garantit plenament l'exercici de la llibertat d'expressió. Aquest és el sentit del míting de divendres passat a Barcelona, a un moment del qual correspon la foto de Jordi Morera. Parlant, Rafael Ribó.

Sallent

Ira i dol

Amb ira i dol ha acomiadat el poble de Sallent —tot el poble— el jove cenetista Agustí Rueda, mort, segons tots els indicis, d'una pallisa a la presó de Carabanchel. Els responsables han estat arrestats, però, ¿fins quan la reforma penitenciària? (Foto Jordi Morera)

Tenir fills per convenciment, no pas per sort (Pàgines centrals)

Lemònic, debats comunistes i UCD

MADRID, 21.- L'atemptat a la central nuclear de Lemònic, els forts debats dels comunistes madrilenys i asturians al voltant de les tesis per al IX Congrés del PCE i la crida a una reorganització del partit governamental UCD eren els tres eixos fonamentals en què es basava l'activitat política dels darrers dies.

LEMÒNIC: UNES MORTS I UN DEBAT

Uns dies abans, alguns milers de persones havien participat, a Euskadi, en una marxa de protesta contra les centrals nuclears. Era una jornada que expressava amb fermesa la sensibilització de tot un poble contra la utilització d'una nova font d'energia al voltant de la qual la lògica s'havia imposat sobre qualsevol debat desenvolupat a nivells públics i sobre qualsevol mesura mínima de seguretat. No és debades que la central de Lemònic, val la pena recordar-ho, està situada a quinze quilòmetres de Bilbao...

L'explosió de l'artefacte col·locat tenia un balanç dolorós —la mort de dos obrers— i provocava una dura crítica contra ETA militar per part dels partits majoritaris d'Euskadi —UCD, PNB, PSOE, i PC—, que seria replicada alguns dies després per la mateixa ETA militar, que en una declaració refermava la seva tàctica de lluita armada.

En qualsevol cas, i al marge d'altres consideracions, l'atemptat contra la central nuclear de Lemònic posava en un primer pla la urgència i necessitat d'una cosa furtada fins ara a la societat espanyola: un debat, tant a nivell de masses com del Parlament sobre l'energia nuclear, que

no resti reduït a l'objectiu de nacionalitzar el sector sinó fins i tot de desenvolupament, pel que fa a la seva mateixa utilització.

REFORÇAR UCD, REFORÇAR LA DRETA

D'altra banda, algunes dades permetien observar una tendència en les altes esferes del partit governamental, UCD, a reforçar-lo com un partit de la dreta espanyola, s'anomeni partit de centre o no, disposat a no perdre l'hegemonia ni el poder i a no exposar-se a quedar fora dels ajuntaments les properes eleccions municipals.

Una tendència, que des d'algunes posicions, es veia com una agudització de la crisi dins del partit però que, al capdavant, era coherent amb les passes fetes fins ara per la mateixa UCD d'anar d'una coalició electoral a un partit que pretén hegemonitzar el procés de canvi democràtic.

En una conferència titulada "L'hora d'un gran partit", el diputat d'UCD i membre de la Comissió Executiva, Arturo Moya, va refermar la vocació del partit del govern d'instalar-se en el centre desenvolupant i ratificant el seu plantejament ideològic, i planificant una autèntica estratègia de centre. "Ha arribat el moment —va dir— que el centre ha de mantenir una actitud ferma, capaç de plantejar una clara oposició a l'Oposició. En aquest sentit, el dirigent ucédista va subratllar que "la gran dreta no s'ha de fer a costa del centre", al·ludint aprovades pel Comitè Central de dirigents del PCE com el propi Carrillo i Simon Sánchez Montero, elegit nou secretari general dels comunistes madrilenys.

DEBAT COMUNISTA

Mentrestant, les conferències que algunes organitzacions del PCE celebraven amb vista al IX Congrés, posaven damunt la taula algunes qüestions especialment rellevants. Sobretot, la conferència dels comunistes de Madrid i d'Astúries.

En ambdues, es posaven en primer pla punts d'especial importància: D'una banda, el

pregon debat al voltant de les tesis aprovades pel Comitè Central i que es traduïa en diverses modificacions, començant per la primera, en la qual es qüestionava el caràcter de ruptura del procés de canvi i es convenia formular-lo com un procés de reforma política.

D'una altra, el debat de la proposta d'una nova definició del PCE com a "partit marxista revolucionari" i, per tant, de l'abandó de la fórmula "marxista-leninista". La fórmula proposada per la tesi XV havia estat rebutjada per un percentatge no gens menyspreable de la conferència de Madrid —bé a través del rebuig decidit, bé a través d'una proposta d'ajornament del debat a un Congrés extraordinari—, i aquesta posició havia estat majoritària en algunes de les celebrades a Astúries, concretament les d'Oviedo, Gijón i Avilés.

Destacava la formació teòrica i política dels delegats d'una i l'altra conferència, i, en el cas de Madrid, la intervenció en defensa de les tesis clarament els intents que en aquesta direcció protagonitzen darrerament Fraga, Silva, Arellano i Osorio, procedent ell mateix de a UCD.

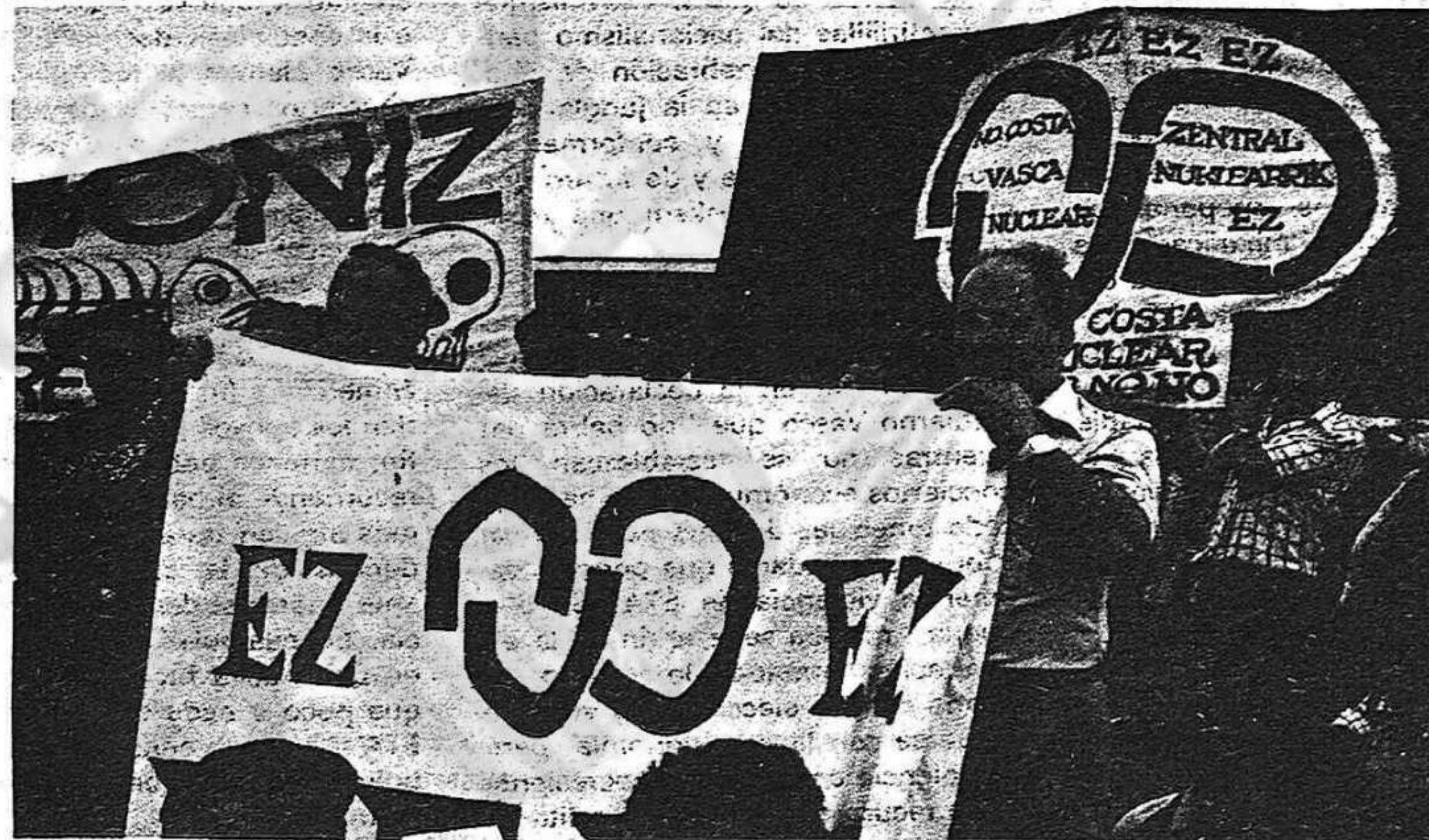
Defensar l'ordre democràtic

Dos treballadors han perdut la vida en el criminal atemptat contra la central nuclear de Lemònic, a Biscaia. Aquest fet, que ha coincidit —casualment?— amb el segrest d'Aldo Moro i l'assassinat de cinc policies a Itàlia i amb diverses agressions terroristes a Portugal, ha produït a Espanya, i especialment a Euskadi, la natural indignació. No és, però, un fet aïllat. No solament per la seva coincidència, si més no temporal, amb l'onada de provocacions terroristes que sacsegen l'Europa meridional, sinó perquè és, els darrers mesos, la manifestació més greu del clima de violències i tensions en què pretenen sumir també aquest país els enemics de la democràcia.

Diguem-ho clarament: són aquests, els enemics de la democràcia, els qui, qualssevol que siguin els seus propòsits confessats, atempten a casa nostra —i també a Itàlia, i a Portugal— contra un ordre públic basat, encara parcialment, en el respecte a les llibertats individuals i col·lectives. La violència terrorista no és al servei de no se sap quina mena d'internacionals roges amb què alguns —encara!— pretenen confondre l'opinió, sinó al servei dels qui alcen una mà per denunciar cínicament l'escalada del terror i reclamar solucions i allarguen uns bitllets de banc amb l'altra mà als qui llencen la bomba o premien el gallet. ¿Qui són realment els assassins de policies? ¿Qui hi ha darrere de l'atemptat de Lemònic? ¿Qui són els responsables del metrallament, fa poques hores, de la caserna de la Policia Armada de Cornellà?

Tots aquests fets són greus i les preguntes romanen sense respostes clares. I, mentrestant, una agressió brutal, inqualificable, els responsables de la qual tenen noms i cognoms, es produeix a Carabanchel contra un grup de presos socials, un dels quals és assassinat. Més enllà de les responsabilitats directes, l'opinió pública assenyala lògicament la responsabilitat de l'administració penitenciària i del ministeri de la Governació, que no poden al·legar ignorància quant a la dramàtica situació de les presons espanyoles, sempre a punt d'esclatar d'indignació i de ràbia.

Insistim: el terrorisme i la violència són una amenaça contra la democràcia, un atemptat inadmissible contra la convivència dels espanyols. Una provocació a la qual les forces democràtiques i progressistes han de respondre amb claredat i fermesa. Com els treballadors de Lemònic, com els ciutadans de Sallent. Assumint sense vacil·lacions la defensa de l'ordre públic que pretenen monopolitzar, encara, els sectors reaccionaris que han pretès durant quaranta anys que tots plegats confonguèssim l'ordre amb el desordre dictatorial.

Uns dies abans de l'atemptat contra la central de Lemònic, que ha tingut el tràgic balanç de dos obrers morts i molts de ferits, milers de bascos es manifestaren contra les centrals nuclears a Euskadi. Cal un seriós debat sobre aquest tema (Foto "Euskadi Obrera")

El dit a l'ull

per IGNASI RIERA

Ressucitats

Uns dies de lleure ens aniran molt bé. Les carreteres, sense atapeïments de cotxes, seran cintes grises per on circularèm, tranquils, en contacte amb la natura. No farà ni fred ni calor: una dolça pre-primavera, amb flors primerenques.

I tornarem, ressucitats. La política dels preus estables haurà acabat amb totes les angúnies. A l'hort de les pre-autonomies, floriran els primers estatuts autonòmics. Ens autogovernarem. Madrid s'adonarà finalment que ens ha de deixar fer, i farem. El senador més votat regalarà corbates roges a l'honorable, el qual, simultàniament, haurà renunciat per aconseguir que el més votat el substitueixi.

El senyor Carles Ferrer Salat es farà germanet de Foucault a fi de convèncer els altres germans empresaris que cal invertir. Hi haurà un excés de llocs de treball. L'atur esdevindrà un malson de temps definitivament enterrats.

El senyor Martín Villa deixarà el Ministeri, convençut que el

càrrec no li esqueia ni gens ni mica, i muntarà una guarderia infantil a la Sierra junt amb el príncep Felipe i la duquesa d'Alba. (El vell conegut Jesús Aguirre hi farà els cursos d'expressió i de música.)

El Barça dels Clares i els Juanjos guanyarà les tres guerres, i serà campió de campions. El Sant Andreu salvarà la seva economia.

A França, les esquerres viuran en consolidació progressiva. No hi haurà atemptats a Itàlia. Els dissidents de l'URRS retornaran victoriosos al seu país per celebrar una nova concòrdia. Els bisbes no s'escandalitzaran. I àdhuc les feministes somriuran.

Ens aniran molt bé uns dies de vacances. Que haurem de seguir la campanya per l'Estatut i demanar a l'ex-sant Jordi que ens ensenyi a matar l'aranya.

Com diu el poeta: "És quan dormo que hi veig clar!"

treball

REDACTORS
COL·LABORADORS

Enric Vives (cap de redacció), Toni Albert, M. d'Amosta, Antoni Batista, Francesc J. Castellanos, L. López del Castillo, Enric Cerdà, Albert Farràs, Carles Fortuny, Joaquim G., Gabriel Jaraba, Txiki Lardon, Antoni Lucchetti, Víctor Mora, Teresa Pàmies, Pérez de Otaquer, Elena Posa, Albert Presas, Rafael Ribó, Ignasi Riera, Jesús María Rodés, Marta Rosés, M.F. Ruiz de Villalobos, Joan Sanjuan, Francesc Vallverdú, Rodrigo Vázquez Prada, Pau Verrié, Pere Vila. Corresponsals: Magda Ballester, Josep Girona, Enric de Gràcia, Angel Lacalle, Manuel Luís, Josep Quintanas, E.J. Ricart, Josep Sivilla, Carles Teixidor.

Confecció: Jaume Ribé.

Fotografies: J. Civit, Jordi Morera, E. Quintana, Jordi Soteras Jr.

Director: Joan Busquet

Redacció, administració i publicitat: Vallespir, 171, baixos Barcelona, 14
Telèfons: 2306043 3212195

Edita: PSUC
Imprès a Ingemesa
Dipòsit legal: B-16948-77

La setmana a Catalunya

L'expedient de SEAT, una greu preocupació

El reglament intern de la Generalitat fruit d'un procés de lluita política i de negociació que ha donat com a resultat un text que permet un equilibri de funcionament entre el president i els consellers, ha rebut l'aval dels parlamentaris catalans. La Generalitat, doncs, ja té reglament intern, amb l'aquiescència dels parlamentaris. És una passa més en el camí d'anar estructurant i consolidant les institucions provisionals de Catalunya; al capdavant, també una passa envers la consecució de les definitives.

En un acte que ha estat qualificat de protocolari —però que significa el reconeixement del paper dels parlamentaris en el procés autonòmic, com es va acordar a Perpinyà— els diputats i senadors de Catalunya, amb una absència notable —la quarta part— acceptaren el reglament. Dues úniques abstencions: les de Francesc Ferrer i Lluís Xirinachs, i no hi va haver cap vot contrari.

El president Tarradellas va cloure l'acte amb un discurs en el qual es va referir als problemes de la crisi actual, problemes econòmics, problemes de la classe obrera, problemes dels pagesos... Remarquem aquest passatge de les paraules del president perquè creiem, com va dir, que la situació és prou greu com perquè no ens pleguem de mans. L'Estat, la Generalitat i els estaments econòmics i socials del país han d'estudiar i trobar solucions. És clar que els traspassos de funcions esdevenen, en aquest panorama tan farcit de problemes, cada dia més necessaris.

TRES CONSELLERIES, AL CAPDAVANT

Les conselleries d'Obres Públiques (Serra), d'Hisenda (Folchi) i de Sanitat (Espasa) són les que mostren més activitat, les que han començat a funcionar més aviat i amb més empenta. Aquesta setmana, el conseller de Sanitat, Ramon Espasa, ha dit que es començarà a discutir tot seguit la qüestió de la Seguretat Social. Va assenyalar la necessitat de planejar el traspass de funcions de la Seguretat Social a la Generalitat, la creació d'un fons català —ja aprovat

pel Consell Executiu— i va anunciar que estan ja planejades ampliacions hospitalàries a Girona i Lleida, i noves construccions a Vic, Martorelles, Sabadell i Terrassa. D'altra banda, s'ha anunciat una propera visita a Catalunya, de tres dies, del ministre de Sanitat. Vet aquí una activitat molt necessària, perquè, sense establir cap ordre de prioritats, els problemes sanitaris són dels més grossos i dels que menys poden esperar.

L'ENTESA ES MOU

L'Entesa dels Catalans viatja per Catalunya, empenyent la seva campanya "Per una Catalunya democràtica: guanyem la Constitució, guanyem l'Estatut". S'han fet actes en algunes ciutats catalanes. Cal assenyalar, però, que hi ha coses que no ajuden a la bona marxa de la campanya. Hi ha elements que l'entrebiquen, com és ara la conflictitat electoralista entre PSC-PSOE, d'una banda, i CDC de l'altra. Jordi Pujol, a Olesa de Montserrat, diu paraules dures i fins i tot despectives contra els socialistes. No trigant gaire, Joan Reventós li respon, també amb duresa. Un altre element negatiu és el conflicte que hi ha al si mateix de la coalició: el funcionament autònom de l'Entesa troba una certa oposició per part dels socialistes, i el paper del senador Josep Benet, un home que compta amb gran popularitat, desvetlla gelosies i desitjos de controlar-lo constantment. Aquestes coses no beneficien gens la lluita per Catalunya i per la democràcia. La situació demana amb molta força no deixar-se arrossegar per aquests enfrontaments, treballar per eliminar-los, mantenir

amb fermesa una política unitària, de consens. Els moments polítics actuals, tant a escala de Catalunya com de tot Espanya, exigeixen l'esforç mancomanat de totes les forces democràtiques i qualsevol esquerra, encara que sigui petita, fa mal.

SEAT: EL PROBLEMA GRAN DE LA GRAN FÀBRICA

La qüestió de l'expedient de regulació de feina a la Seat continua essent un element de preocupació. I de mobilització i de negociació per tal de trobar-hi una sortida que no sigui la proposada per l'empresa, que tindria conseqüències molt greus. Ja ho hem explicat i no cal insistir-hi. Els obrers diuen, amb raó, que en realitat la regulació ja ha començat, perquè hi ha una baixa de producció. Això és un intent de desmobilitzar i atemorir els treballadors, per fer-los acceptar després la regulació com una cosa menys dolenta. Hi ha hagut noves concentracions dels obrers de la gran fàbrica catalana d'automòbils i, mentrestant, es prossegueixen les negociacions a Madrid. Aquest és un problema que ultrapassa els límits estrictes de la fàbrica, dels seus obrers, i de les empreses proveïdores o subsidiàries i dels seus treballadors. La magnitud de la Seat fa que el problema guanyi una dimensió especial. I també, per tant, que exigeixi una seriosa i responsable preocupació per resoldre'l: no solament de

part de l'empresa i dels treballadors, sinó de l'Estat, de la Generalitat, dels sindicats i de les forces polítiques.

En el terreny laboral cal assenyalar la continuació de les accions dels treballadors d'Olivetti per aconseguir l'aplicació de l'amnistia laboral. Vuit membres del Comitè d'empresa s'han tancat i alguns dels treballadors despatxats que esperen l'amnistia romanen a la porta de la fàbrica.

SALLENT PARALITZAT... I OCUPAT

La població de Sallent es va paraitzar completament el dia de l'enterrament i funerals d'Agustí Rueda, el jove militant de la CNT que fou mort a la presó de Carabanchel, a pallisses, i que era d'aquesta localitat del Bages. El dolor i la indignació de Sallent es van manifestar, malgrat l'ocupació de la vila per una enorme quantitat de policies i guàrdies civils, una ocupació que va augmentar encara aquella indignació, ja prou justa per la inqualificable conducta dels funcionaris de Carabanchel. El cas d'Agustí Rueda mou soroll, i hi ha motius. És un exponent, especialment dolorós, d'una situació penitenciària que exigeix una revisió urgent i una modificació ràpida. Això, independentment de la investigació i resolució judicial que correspongui per l'homicidi del jove Rueda, és clar.

VICENÇ BORRELL

El Palau d'Esports de Barcelona fou un crít unànime divendres passat: "Llibertat d'expressió, llibertat per als Joglars". (Foto Jordi Morera)

La sentència, ratificada

Joglars: continua la lluita

El capità general de la IV Regió ha confirmat la sentència que el consell de guerra va dictar contra els Joglars. La sentència, per tant, és ja ferma i no hi cap recurs. Perquè els Joglars siguin alliberats cal exigir l'aplicació de l'amnistia.

No ha acabat, doncs, el combat per la llibertat dels Joglars, ni tampoc ha acabat, malauradament, el combat per la llibertat d'expressió. Això va dir, amb altres paraules, el senador Pere Portabella en obrir l'acte del dia 17 al Palau d'Esports de Barcelona. El senador digué que no era el darrer dels actes d'aquesta mena. I és veritat. Hem de continuar exigint la llibertat d'expressió i la llibertat dels quatre Joglars fins que aconseguim ambdues coses, perquè ambdues coses són justes i necessàries.

L'acte unitari de divendres, malgrat que no va aconseguir l'assistència que mereixia i que calia esperar, expressa la unanimitat de les forces polítiques i del nostre poble en les esmentades exigències. Fou un acte de protesta contra el fet de negar-nos el dret a expressar-nos lliurement en tots els ordres de la vida i contra l'aplicació de la jurisdicció militar a un suposat delictes d'injúries que, encara que fos cert i provat, caldria que l'haguessin jutjat els tribunals ordinari. Així hauria d'haver-se fet en el cas de "La torna", i així hauria estat si s'haguessin aplicat les previsions que sobre la jurisdicció militar i la civil estableix el Pacte de la Moncloa.

Els Joglars continuen a la presó, ara amb una condemna confirmada. Sabem que els tres homes han estat encarregats de feines a la biblioteca de la Model i d'ensenyar gimnàstica i expressió corporal als presos, amb la qual cosa poden redimir pena. Miriam de Maeztu, en canvi, sola a la Trinitat, està en pitjor situació. Amb unes o altres condicions, són encara a la presó i hem d'aconseguir que en surtin. Hem d'aconseguir l'aplicació de l'amnistia als Joglars.

filars prim

per RAFAEL RIBÓ

Reforcem l'Entesa

L'Entesa dels catalans nasqué poques hores abans de complir-se el termini de presentació de candidats a les eleccions del 15 de juny. Fou un acord polític per tal d'aconseguir uns objectius enfront d'una legislació electoral restrictiva. Els objectius eren clars: calia la unitat de les forces catalanes per continuar reivindicant l'autonomia. La unitat forjada a la clandestinitat, sobretot des dels anys 1966-67, s'havia de traduir en un programa electoral unitari per a les eleccions al Senat. I aquesta necessitat venia reforçada pel fet que la normativa electoral, si bé es basava en el sistema proporcional pel que feia a la Cambra de Diputats, era majoritària i restrictiva pel que feia al Senat, producte d'un clar intent de la dreta de controlar al màxim la Cambra Alta. Els catalans havíem d'assegurar que diputats i senadors, tots ells, fossin genuïns representants del poble de Catalunya i de les seves aspiracions a l'autogovern.

Malgrat tot, recordem que no totes les forces polítiques catalanes acceptaren aquest plantejament i algunes d'elles preferiren formar candidatures separades abans d'anar conjuntament amb els comunistes. Aquelles forces cometeren el greu error de menysprear el desig unitari del poble de Catalunya darrere les seves reivindicacions. I el resultat electoral, el gran triomf de l'Entesa, fou una bona lliçó per a tothom.

Ara ens trobem altra vegada davant una situació progressivament similar a la que tinguérem quan la darrera contesa electoral. Cal reforçar al màxim la unitat de les forces catalanes democràtiques per aconseguir uns objectius i superar uns obstacles legals i electorals que obstaculitzen aquella tasca. Els objectius són una Constitució democràtica oberta

i de consens que reconegui àmpliament el dret a l'autogovern de les nacionalitats i regions de l'Estat espanyol, un Estatut d'Autonomia que defineixi les institucions i els poders del govern de Catalunya, i una Generalitat democràtica elegida pel poble i amb capacitat per fer front als nostres problemes.

Són els mateixos objectius que es plantejava l'Entesa el 15 de juny, però desenvolupats i ajustats al procés polític. Ara ja sabem que el 80 i escaig per cent del poble vol l'autonomia; ara ens cal no badar en la batalla constitucional i superar totes les maniobres de la dreta centralista que vol impedir l'establiment d'un vertader sistema d'autonomies polítiques.

Per tot això, l'Entesa propulsa la campanya "Guanyem l'Estatut, guanyem la Constitució". En aquesta campanya hi hauríem de posar tots els colls, perquè és ara que cal l'esforç definitiu. És ara que hem de donar una nova empenta a la reivindicació autonòmica i fer-la qualificar al text constitucional. Seria un absurd entrar, en aquests moments, a debatre qüestions menors i dividir la unitat de les grans forces democràtiques. Avui totes les organitzacions, a qualsevol nivell, han de treballar prioritàriament al front unitari per empenyer la campanya de l'Entesa.

Quelcom similar s'esdevé davant les eleccions municipals. Els objectius són uns Ajuntaments democràtics, netejats de feixistes i de la corrupció, amb poders i recursos per governar les nostres viles. Hi ha també una normativa electoral que ens obstaculitza el camí. Recordem la lliçó de l'Entesa, l'aspiració fonamentalment unitària del poble, per jugar en aquest camp un altre instrument unitari: l'Entesa municipal.

A Hispano Olivetti, els treballadors lluiten per l'amnistia laboral: 60 treballadors despatxats els anys 1967 i 1975 reclamen la reincorporació a l'empresa

Constitució, democràcia, autonomia

per JORDI SOLÉ-TURA

Dijous 16 de març, quan vàrem acabar els treballs de la ponència encarregada d'elaborar el projecte de Constitució, em va tocar a mi fer el resum de la situació davant la premsa, perquè aquell dia em corresponia presidir. La primera cosa que vaig fer constar era la nostra satisfacció per haver acabat la feina i, sobretot, per haver-la acabat bé.

¿Què vol dir això? ¿Es pot dir realment que hem acabat bé la nostra feina? ¿Ens podem considerar satisfets dels resultats obtinguts?

He dit moltes vegades, i ho repeteixo sempre que puc, que el projecte de Constitució conté ambigüitats i contradiccions i que és impossible que ens satisfaci al cent per cent. Però això ja ho sabem d'antuvi. Quan reclamàvem que les Corts fossin constituents, ja sabem que ens passaria això. I malgrat tot, ho reclamàvem perquè consideràvem més important fer una nova Constitució que desmantellés i enderroqués definitivament l'aparell legal del franquisme. Aquest és l'objectiu que hem anat a aconseguir, per damunt de tot. I crec que, en una part molt substancial, l'hem aconseguit.

Hem volgut fer una Constitució com més democràtica millor. Però sabem que ho intentàvem en un context polític molt contradictori, amb una majoria de dreta i centre-dreta a les Corts, amb uns aparells d'Estat pràcticament intactes i dirigits, si fa no fa, pels mateixos homes que sota el franquisme, amb una administració municipal no renovada, etcètera.

Per això era i és essencial impedir que les forces polítiques es dividissin en dos blocs antagònics. En el si de la ponència constitucional i, en general, en tota la nostra política, sempre hem posat l'accent en això: aconseguir una Constitució com més democràtica millor, però sabent que els comunistes només tenim vint diputats i que encara que ens pòssem sempre d'acord amb els socialistes i amb els nacionalistes estarem en minoria. La majoria, ens agradi o no ens agradi, la tenen UCD i Alianza Popular.

Davant d'això, podem i podem actuar de dues maneres: procurar impedir que es formi una aliança sistemàtica entre UCD i Alianza Popular o propiciar aquesta aliança, entrar en una lògica de blocs enfrontats i esperar millors temps mentre els deixem ara el terreny lliure perquè imposin, en totes les qüestions, unes solucions de dreta, i entre elles una Constitució de dreta.

Com és ben sabut, la política de concentració que defensen els comunistes és exactament el contrari de la política de blocs enfrontats. Procurem portar al terreny de les solucions democràtiques el major nombre de forces polítiques, i entre elles la mateixa UCD si podem, i fins i tot Alianza Popular si l'ocasió es presenta. Aquest és el sentit de la famosa qüestió del consens.

Aquest és el problema que hem tingut constantment a la ponència constitucional. En les últimes setmanes el perill ha estat particularment greu. La tendència d'UCD d'anar-se'n cap a la dreta i de posar-se d'acord amb Alianza Popular po-

sava en perill les conquestes democràtiques ja obtingudes a la Constitució. En cada article, en cada qüestió de fons hi havia el perill d'anar endarrere. UCD i AP proposaven restriccions en les llibertats públiques, volien limitar el dret de vaga i de sindicació; imposar el lock-out patronal, reforçar els poders del Rei i desfigurar seriosament el gran tema de les autonomies introduint-hi una sèrie de limitacions i eliminant-hi el terme decisiu de nacionalitats i regions.

Davant d'aquesta ofensiva, la pitjor cosa que podíem fer era deixar el terreny lliure, anar-nos-en amb un cop de porta i refugiar-nos en la protesta verbal. Això significava convertir Alianza Popular en l'àrbitre de la Constitució i empènyer UCD definitivament cap a la dreta. Per això vàrem estar contra l'abandonament de la ponència per part dels companys socialistes. Si nosaltres també ens n'haguéssim anat, els resultats haurien estat més o menys els següents:

—hauria desaparegut de la Constitució el concepte de "nacionalitats i regions".

—s'hauria limitat seriosament el dret a l'autonomia i ens hauríem trobat amb un sistema, més o menys disfressat, de Mancomunitats i amb una simple descentralització administrativa, en el millor dels casos.

—la mateixa autonomia de Catalunya hauria quedat molt limitada, amb el manteniment del dret de vet del govern sobre l'acció del Parlament de Catalunya, la intervenció directa del govern de Madrid en l'elaboració de l'Estatut, la facultat del govern de Madrid de crear els seus propis centres docents a Catalunya i limitar, així, l'autonomia catalana en aquesta qüestió tan decisiva, etcètera.

—s'hauria introduït el lock-out patronal sense limitacions i l'acomiadament lliure.

—s'hauria modificat el sistema educatiu, en el sentit de disminuir encara més les possibilitats de l'escola pública.

—s'haurien augmentat els poders del govern enfront del Parlament.

—s'haurien augmentat els poders del Rei, també en detriment de la sobirania del Parlament.

I un llarg etcètera.

Tot això s'ha evitat. Hem aconseguit mantenir el consens —o si més no la majoria— a l'entorn d'aquestes qüestions. Ens ha costat molt i és cert que en la batalla final ens hi hem deixat algunes plomes. Però crec que podem afirmar que el resultat global és positiu, tant per a la causa de la democràcia en general com, més concretament, per a la causa dels drets dels treballadors i per a la causa de l'autonomia de Catalunya i de tots els pobles d'Espanya.

Per això, quan en la roda de premsa de dijous 16 de març vaig expressar la meua satisfacció per haver acabat bé, ho deia amb tota sinceritat.

I per això em sembla tan absurda la polèmica que ha esclatat després sobre qui ha ficat un gol a qui. Nosaltres no hem actuat amb la idea de ficar un gol a ningú i menys que ningú als companys socialistes. Hem actuat, això sí, amb el propòsit d'impedir la divisió de les forces polítiques en dos blocs tancats i antagònics perquè aquesta divisió ens sembla contrària a la causa de la democràcia i de l'autonomia. I estem contents dels resultats obtinguts.

El projecte, modificat positivament

Acció sindical: perills de reculada

Les informacions sobre les significatives modificacions introduïdes per la ponència al projecte governamental sobre l'Acció Sindical (que porta el nom de Projecte de Llei de Representació Sindical a les Empreses) han provocat una reacció irada dels representants del gran empresariat. Fonts empresarials han acusat la ponència —integrada per representants dels grups parlamentaris UCD, PSOE, PCE, PSP, AP, PNB i minoria catalana— d'anar contra l'esperit i la lletra del projecte governamental i, el que és més greu pels cercles empresarials, "contra els principis de l'economia de mercat".

Encara que no s'acosta gaire a les demandes fetes per les més importants centrals sindicals —i sobretot hi ha una gran distància respecte a la proposta de Codi de Drets dels Treballadors presentada al Congrés per la minoria comunista— les innovacions introduïdes per la ponència en el camp de l'acció sindical no deixen de ser rellevants. Ja l'article primer és modificat i adquireix un marc substancial més ambiciós que el que dibuixava el projecte governamental: la ponència reconeix el dret dels treballadors a constituir òrgans representatius i a exercir l'acció sindical. La fórmula governamental es limitava a reconèixer el dret dels treballadors a participar en aquests òrgans de representació.

L'acció sindical, endemés, queda especificada com una actuació concreta que podrà ser definida i pactada en una negociació col·lectiva entre els propis treballadors i l'empresariat. Tanmateix, els representants dels treballadors, d'acord amb allò que la ponència ha informat, estan legitimitats per iniciar, negociar i concloure convenis col·lectius o per delegar la seva representació en convenis d'àmbit més gran. Aquesta disposició que, juntament amb les al-

tres, hauran d'anar a un ple de les Corts, adopta una postura més propra a la de CCOO que no a la que defensen la UGT; per aquesta és la secció sindical —òrgan representatiu dels sindicats a l'empresa— que ha de negociar els convenis, en detriment dels representants elegits pels treballadors.

Una innovació important pot ser, si no surten entrebancs a les Corts, l'aplicació de la Llei d'Acció Sindical no solament als treballadors de les empreses públiques i privades sinó també als funcionaris de l'Administració Pública i personal civil dels establiments militars.

També hi ha canvis parcials quant a la representació dels treballadors en les empreses que en tinguin menys de cinquanta i més de sis (a l'informe governamental es parla de deu): correspondrà als delegats d'empresa. El nombre de representants per treballadors, però, continua igual.

"Aquest projecte de Llei va contra els principis de l'economia de mercat, suposa lliurar als comitès d'empresa el control decisiu sobre l'actuació empresarial". Així s'ha destapat la gran patronal d'aquest país, davant l'obligació

de les empreses d'informar trimestralment els comitès de treballadors sobre l'evolució dels negocis, la situació de la producció i vendes, els programes d'inversions, evolució probable d'ocupació, situació comptable, reestructuració de plantilla, reduccions de jornada, formació professional i sobre els processos de fusió o modificació de l'estatus jurídic de l'empresa. En el transcurs d'aquestes funcions, el Comitè d'Empresa podrà ser assessorat pels experts que lliurement designi.

Una altra modificació és el fet que els sindicats que disposin d'un nombre d'afiliats equivalent a un deu per cent de la plantilla de l'empresa podran constituir-hi seccions sindicals. Postura aquesta que queda en un entremig entre la que defensaven les centrals CCOO i UGT i la del govern (que no en feia esment). Les seccions sindicals disposaran d'un tauler d'anuncis dins de les empreses i designaran un delegat.

Aquest informe de la ponència del Congrés obliga, tanmateix, a la celebració d'eleccions de delegats i membres de comitè d'empresa en el termini de tres mesos a partir de la vigència d'aquesta llei, sempre que no s'haguessin celebrat ja d'acord amb el decret de 6 de desembre darrer.

Les últimes informacions sobre aquest projecte indiquen que el Ministeri de Treball —segons l'agència "Efe"— malgrat les pressions de l'empresariat, no té, ara com ara, la intenció de retirar aquest projecte de les Corts. Veurem.

TONI ALBERT

Volen retallar l'acció sindical a l'empresa (Foto d'arxiu)

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ:

treball

Organ central del PSUC
Vallespir, 171 - Barcelona, 14

Nom i cognoms.....

Adreça..... Població.....

Desitjo subscriure'm a TREBALL per un any (Espanya: 750 ptes. Estranger: 100 ff) que pagaré mitjançant:

Gir postal o telegràfic a nom de TREBALL. Vallespir, 171. Barcelona 14

Taló nominatiu a TREBALL

Domiciliació bancària (en aquest cas ompliu la part de sota i envieu-nos-la també)

Data:

Signatura:

BUTLLETÍ DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA:

Senyor director del Banc o Caixa:.....

Agència..... Població.....

Senyors: els agrairé, que amb càrrec al meu compte/llibreta número..... atenguin el rebut que anualment els presentarà TREBALL per pagar la meua subscripció a aquest periòdic.

Atentament.

Nom i cognoms.....

Adreça.....

Població.....

Reunió del Comitè Central del PSUC

L' hora de la Constitució i les municipals

"En el marc d'una situació caracteritzada per l'acceptació progressiva, per part de totes les forces polítiques, socials i institucionals, del procés d'evolució democràtica i de la política de consens i, al mateix temps, per la lluita per hegemonitzar aquest procés", el Comitè Central del PSUC, reunit aquest cap de setmana a Barcelona, va ratificar les orientacions generals del partit quant a la política de concentració i va fixar la posició dels comunistes catalans en relació a la recent crisi de govern, les conseqüències de la crisi econòmica, el debat constitucional, les eleccions municipals, la Generalitat de Catalunya i les tensions socials. El Comitè Central aprovà, així, l'informe del secretari general del partit, Antoni Gutiérrez Díaz, que havia passat revista durant més de dues hores a la situació política del país, "tan complexa i contradictòria". El Comitè Central perfilà també la proposta de reglament que serà presentat a la Conferència del PSUC que haurà de pronunciar-se sobre les tesis del Congrés del PCE i elegir-ne els delegats i, en un tercer punt, va discutir i aprovar un informe sobre els problemes de l'ensenyament.

UNA CRISI D'ASPECTES CONTRADICTORIS

El secretari general del PSUC, que havia fet una referència inicial a la "creixent activitat del partit" i subratllat la importància de "l'operació canvi de carnet, entesa com un esforç organitzat de reforçament polític i organitzatiu", va examinar la significació i motivacions de la recent crisi de govern, que va qualificar de contradictòria (la sortida de Fuentes Quintana ha anat acompanyada de la dels ministres Oliart i Lladó, i el nomenament de Rodríguez de Sahagun, del de José Luis Leal com a secretari d'Estat... i uns i altres han defensat posicions, si més no, no coincidents) i "el resultat de la qual —va dir— no es pot afirmar que doni confiança a les classes populars en la perspectiva d'aplicar una política més favorable al consens que Espanya necessita" i, més concretament, els Pactes de la Moncloa. Pactes que el govern d'UCD incompleix o compleix amb retard i parcialment.

La crisi econòmica i les seves repercussions van ocupar una part important de la discussió del Comitè Central i del mateix informe del secretari general, que s'havia referit a la millora de la situació inflacionària i al canvi positiu experimentat per la balança per compte corrent i pel ni-

vell de reserves, però, al mateix temps, havia subratllat l'augment de la desocupació, la manca d'inversions i la baixa productivitat com a elements de preocupació. "Elements —va assenyalar— que plantegen la necessitat d'activar i sanejar la demanda productiva (que es veuria facilitada per l'augment, a un ritme d'un 40 per cent, dels ingressos fiscals), tot això en el marc de l'aplicació dels Pactes de la Moncloa, especialment en els aspectes socials."

LA SITUACIÓ A SEAT I AL CAMP

Dues manifestacions concretes de la crisi van ser examinades, però, amb particular interès. D'una banda, la situació de SEAT, de la qual van informar els dirigents obrers Varo i Gilaberte, en el curs de la discussió, i d'altra, la dramàtica situació del camp, a la qual es van referir amb força preocupació tant el diputat Solé Barberà com Valentines i Gasol, membres de la Unió de Pagesos, i Magda Ballester, responsable de Lleida, entre d'altres.

Quant a la SEAT —"problema fonamental que exigirà una preocupació especial dels comunistes", havia dit Gutiérrez Díaz— es va subratllar la necessitat d'oposar-se, amb la negociació i la mobilització, a un expedient de regulació de feina que posa en perill el lloc de treball dels obrers de SEAT i de les seves empreses

auxiliars i afecta l'estructura industrial de Catalunya. Varo havia cridat l'atenció sobre aquest expedient i havia donat una dada il·lustrativa i, alhora, greument preocupant: hi ha, ara, 246 expedients de crisi a la "província" de Barcelona, que poden arribar als 1.200 a finals de 1978.

Els problemes del camp es van sentir amb força. I els pàgines —pocs— del Comitè Central es van queixar per la insuficient atenció que hi presta el partit, cosa que ja havia reconegut autocríticament Gutiérrez Díaz. Solé Barberà —que, en referir-se a la vaga recent va parlar de "tancs" en lloc de "tractors", protagonitzant una de les poques anècdotes relaxants d'una discussió densa i atapeïda—, va qualificar d'ambigua, dispersa i mancada de profunditat l'actuació del PSUC al camp, les dificultats de la qual havia expressat Gasol.

Aquest va deixar també a l'aire una colla d'interrogants. "¿Quin sentit té —va dir— que els jornalers estiguin a la Unió de Pagesos i no a Comissions Obreres? ¿Per què les Corts no es preocupen del camp?". Interrogants, alguns dels quals implicaven referències crítiques a certes actituds d'alguns dirigents de la matei-

xa Unió i a les relacions dels comunistes amb el sindicat unitari del camp català, relacions que Magda Ballester va dir que expressaven deficiències en la comprensió de la relació més general entre partit i sindicats.

EL NOU PAPER DEL SINDICALISME

Gutiérrez Díaz havia abordat també aquest problema després de subratllar l'èxit de Comissions Obreres en les eleccions sindicals —"èxit, va dir, que confirma la justesa de la nostra política sindical"—, el resultat de les quals, segons el secretari general del PSUC, és un element molt positiu "davant els intents de practicar una política bipolar per part de la UCD i del PSOE". En efecte, el secretari general del PSUC, havia emfatitzat el "nou paper del sindicalisme, i especialment de CCOO, en la lluita política-social" i la necessitat que les relacions partit-sindicat s'abordessin a partir de la independència plena d'aquest —"no és possible traslladar mecànicament les orientacions del partit a Comissions"— i del reforçament del paper polític dels comunistes a les empreses, paper que "no es pot reduir a l'activitat sindical"

Un moment de la reunió del Comitè Central del PSUC: intervé Ramon Espasa, conseller de la Generalitat

Però, tornant al camp, hi va haver una clara coincidència a qualificar la situació de molt greu, a apreciar com a justes, globalment, les reivindicacions dels pagesos, i a assenyalar els perills de divisió de la Unió i la Coordinadora estatal i de la mateixa Unió, que havien posat en relleu algunes expressions concretes de la "tractorada".

"MODERATS" I REVOLUCIONARIS

A un nivell més general, el problema de les mobilitzacions i de l'actitud dels comunistes en la defensa de les reivindicacions obreres i populars en un context de tensions socials creixents va ocupar —no podia ser d'una altra manera— l'atenció preferent dels membres del Comitè Central. I hi va haver, en aquest context, una frase polèmica d'Antoni Gutiérrez Díaz que va provocar una discussió no me-

rament semàntica: "Els comunistes hem de ser 'moderats' i revolucionaris alhora". Es referia, el secretari general del PSUC, a la "necessitat de propugnar una acció política en defensa dels treballadors i del poble que tingui en compte tots els factors de la situació". O, dit d'una altra manera, "la diferència entre les necessitats de les masses i la impossibilitat de donar-los resposta fa que les reivindicacions es disparin i això obliga els comunistes a recuperar-les i situar-les en el context de la situació política". Perquè "els comunistes no som ni triomfalistes ni demagogs...". La invitació a la "moderació", que Gutiérrez Díaz havia posat entre cometes, va provocar, però, algunes intervencions crítiques, a les quals el mateix secretari general del PSUC es va referir en el resum precisant el contingut de la invitació en el sentit apuntat més

passa a la pàgina següent

Declaració del Comitè Central

El Comitè Central del Partit Socialista Unificat de Catalunya considera que la recent crisi de govern no s'ha resolt en un sentit que doni confiança a les classes populars en l'aplicació d'una política favorable als seus interessos i, més concretament, en el compliment dels Pactes de la Moncloa, que el govern d'UCD incompleix o aplica parcialment, sobretot en els aspectes socials. El PSUC reclama novament la plena aplicació dels Pactes i proposa, en aquest sentit, engegar una mobilització contra la desocupació, que afecta prop d'un milió i mig de treballadors a tot Espanya, i per assolir les inversions públiques productives imprescindibles per a la creació de nous llocs de treball. En aquest context, el PSUC dóna ple suport a la convocatòria de CCOO i UGT a una jornada d'acció sindical per al dia 5 d'abril, emmarcada en la crida de la Conferència de Sindicats Europeus, que ha de significar la participació de milions de treballadors a l'acció en defensa de la plena ocupació; en favor que siguin respectades totes les llibertats sindicals i, per una sortida progressista de la crisi.

El Comitè Central expressa la seva preocupació per l'expedient de regulació de feina presentat per l'empresa SEAT, que pot afectar directament o indirecta uns 250.000 treballadors i repercutir en l'estructura industrial de Catalunya, i reclama una solució negociada entre totes les parts implicades, inclosa l'Administració, d'acord amb les exigències dels treballadors, amb la lluita dels quals se sent plenament solidari.

El Comitè Central, en subratllar la greu situació del camp, heretada de la dictadura i agreujada per l'actitud irresponsable del Govern, contrària als interessos dels pagesos, ratifica el suport del PSUC als homes i dones del camp i la seva voluntat de contribuir al reforçament de la Unió de Pagesos i a la unitat de tots els camperols de les diferents nacionalitats i regions d'Espanya en lluita per les seves justes reivindicacions.

El PSUC es proposa, també, fer tot allò que estigui al seu abast en la defensa de l'ordre públic democràtic, greument sotraguejat per l'assassinat d'agents de l'ordre públic, així com per l'atemptat criminal comès a la central nuclear de Lemònia, denuncia enèrgicament la mort del militant de la CNT, Agustí Rueda, i urgeix del Govern l'esclariment dels fets ocorreguts a la presó de Carabanchel, així com l'adopció de les mesures que, en la perspectiva d'una reforma penitenciària profunda, impedeixin la seva repetició.

El Comitè Central del PSUC protesta per la sentència dictada per un consell de guerra contra els Joglars, reclama de nou per als condemnats l'aplicació de l'amnistia i la llibertat, així com la unitat de jurisdiccions i la plena garantia en l'exercici de la llibertat d'expressió, i crida tot el poble de Catalunya a continuar la mobilització amb aquest objectiu.

El Comitè Central del PSUC valora molt positivament el resultat de les eleccions sindicals, que han confirmat CCOO com la central sindical majoritària, en el procés de consolidació de la democràcia i en defensa dels interessos de la classe obrera i del conjunt dels treballadors.

El Comitè Central es felicita pel fet que el Congrés de Diputats hagi votat favorablement una esmena de la minoria comunista relativa a l'elecció d'alcaldes a les properes eleccions municipals, la convocatòria de les quals el govern ha anat retardant irresponsablement, i declara la seva disposició a fer tots els esforços per tal que les eleccions se celebrin amb la major urgència possible.

El PSUC, conscient que els problemes municipals només podran resoldre's a partir d'unes eleccions democràtiques, assumeix sense reserves la defensa de les reivindicacions populars, reitera la seva proposta d'entesa a les forces democràtiques i progressistes i, especialment, a Socialistes de Catalunya i CDC-EDC, per tal d'elaborar programes de govern als pobles i ciutats de Catalunya, i crida totes les forces polítiques i socials a treballar en comú per evitar la paràlisi i la crisi generalitzada de la vida municipal, adequant a les condicions de cada lloc els instruments necessaris per assolir els objectius que, en aquesta perspectiva, s'havien proposat les Comissions Municipals de Partits Polítics.

El Comitè Central fa una valoració global positiva, malgrat les seves limitacions, del projecte de Constitució elaborat per la ponència, especialment pel que fa al reconeixement de les nacionalitats, i crida tot el poble a continuar prestant tot el suport a la campanya "Per una Catalunya democràtica: guanyem la Constitució, guanyem l'Estatut", promoguda per l'Entesa dels Catalans, que ha de permetre la participació activa de tot el poble en la lluita per una Constitució plenament democràtica, que reconegui l'exercici del dret a l'autonomia de totes les nacionalitats i regions i que sigui oberta a les transformacions socials que Espanya necessita.

Barcelona, 19 de març de 1978

Fotos de Jordi Morera

PSUC: "Que s'apliquin els Pactes de la Moncloa"

ve de la pàgina anterior

amunt i recuperant les postges que havia formulat en la seva intervenció inicial i que, en ser aprovades, es convertien en acords del Comitè Central. Acords que, a més a més del de preparar una conferència del partit sobre les qüestions del moviment obrer i d'altres recollits en el comunicat de la reunió, que publicarem en aquest mateix número de TREBALL, anaven orientats en una doble direcció fonamental: d'una banda, a exigir el compliment dels Pactes de la Moncloa, i d'una altra, a la preparació de les eleccions municipals.

LES ELECCIONS MUNICIPALS

Quant al compliment dels Pactes de la Moncloa, el Comitè Central posava l'accent en la mobilització contra la desocupació i les seves conseqüències, en la pressió per forçar les inversions públiques productives i en la recuperació i coordinació dels plans i programes d'urgència elaborats a les localitats i les comarques catalanes.

I quant a les municipals, el

Comitè Central va subratllar la necessitat d'una preparació intensa i va ratificar, modificant-los en allò que era exigible pel nou retard de la convocatòria, els criteris i orientacions adoptats pel mateix Comitè Central en anteriors reunions. Abans, però, Gutiérrez Díaz s'havia referit àmpliament al projecte de llei electoral aprovat per les Corts. "Un projecte inicialment inacceptable —va dir— que la minoria comunista, recolzada en la pressió de l'opinió pública, havia aconseguit modificar en un punt fonamental: el sistema d'elecció de l'alcalde". La mateixa pressió que havia obligat el govern a assumir el compromís de convocar-les abans de trenta dies després d'aprovada la Constitució. El secretari general del PSUC, que havia destacat la urgència de les eleccions municipals, va responsabilitzar la UCD del retard en la convocatòria i va posar l'accent en la gravetat dels problemes municipals. Aquest havia estat un tema objecte de debat, en una doble vessant. D'una banda, el problema de si era possible o no precipitar la data de les eleccions —"cal urgir les eleccions (aquesta seria la conclusió) sabent que la data de celebració no podrà avançar-se"— i, d'una altra banda, la qüestió de què havien de fer les forces democràtiques als municipis a partir del nou retard. "Durant aquest període —havia dit Gutiérrez Díaz en l'informe inicial— caldria actuar sobre la vida municipal no pas creant organismes nous ni mantenint els obsolets —es referia al sostre a què han arribat les comissions municipals de partits polítics— sinó plantejant-nos objectius. I, d'acord amb aquests objectius i les condicions locals, adequar el instruments necessaris, arribant, fins i tot, a un cert grau de gestió quan això sigui imprescindible i sigui un fet que hagi assolit un consens de totes les forces polítiques i de tots els sectors socials compromesos en una voluntat comuna d'evitar la paràlisi i la crisi generalitzada i d'abordar els problemes dels pobles i ciutats de Catalunya."

Jordi Borja, en una intervenció que va fer seva en el resum el secretari general, havia assenyalat que "s'obria una nova fase de la política municipal". Una fase que, amb el nord de la tardor com a data de celebració de les eleccions, s'havia de caracteritzar per la capacitat dels partits polítics a donar alternatives de govern i, quant als comunistes, a posar en primer pla les reivindicacions populars a cada lloc i assumir-ne la defensa i no pas comprometre's, excepte on això esdevingué imprescindible, en la gestió dels municipis, sobretot a les grans ciutats, en les quals les tensions socials són molt més agudes. Borja havia dit també: "Cal donar per acabades les comissions municipals de partits i reforçar els lligams amb els Socialistes de Catalunya i CDC per elaborar arreu programes de govern municipal".

I aquest va ser, en síntesi, l'acord del Comitè Central. Abans, però, Josep Fariñas, Francesc Padullés, Joan Rodríguez, Antoni Quadras i d'altres membres del Comitè Central responsables del PSUC a diverses localitats, havien cridat l'atenció sobre les dificultats en l'aplicació dels Pactes de la Moncloa a nivell local i sobre el deteriorament progressiu de la vida municipal, que, segons va dir Padullés, reclamaven dels comunistes "una acció clara i enèrgica en defensa dels treballadors i de les masses".

I encara quatre grans temes més van ocupar l'atenció del Comitè Central: Primer, els problemes d'ordre públic. "Hem de tenir una actitud clara, contundent i ofensiva —va dir Gutiérrez Díaz— en defensa de l'ordre públic democràtic enfront de la violència terrorista, perquè aquest és un dels elements fonamentals de la consolidació de la democràcia." Segon, la lluita

per la llibertat d'expressió i la unitat de jurisdiccions i per la llibertat dels Joglars. Tercer, la campanya de l'Entesa. Quart, la lluita per una constitució democràtica i oberta.

CONSTITUCIÓ: NI LIBERAL-PROGRESSISTA NI LA MÉS REACCIONÀRIA DEL MÓN

Gutiérrez Díaz havia dedicat una part de la seva intervenció inicial —i en aquest mateix sentit hi va haver després algunes intervencions— a l'examen del projecte de Constitució elaborat per la ponència del Congrés. Un projecte que la UCD havia intentat empitjorar amb una actitud clarament provocadora però que "és més favorable que allò que podríem haver esperat fa solament tres o quatre dies". "No és pròpiament —va subratllar— ni una Constitució liberal-progressista ni tampoc la més reaccionària

del món". Malgrat les pressions d'UCD, va explicar, hi ha aspectes positius: una millor formulació de la intervenció del rei en el nomenament del cap de govern, la desaparició del lliure acomiadament i, sobretot, el títol VIII, que consagra la fórmula "nacionalitats" i, entre altres virtuts, té la de fer desaparèixer el dret de vet del govern sobre els actes dels organismes autonòmics.

Però en allò que el secretari general del PSUC havia posat l'accent era en la necessitat de comprendre que la batalla constitucional no s'havia acabat i que calia una pressió de

l'opinió pública orientada a "assolir una Constitució que reconegui plenament totes les llibertats democràtiques i que sigui oberta a les transformacions socials que Espanya necessita". Apel·lava, doncs, una vegada més, a la mobilització. I ho feia en el sentit que Gregori López Raimundo havia recomanat al mateix Comitè Central: "Hem de saber espolsar-nos la inèrcia del període anterior i comprendre el context en què les mobilitzacions se situen avui per adequar-les a allò que és fonamental: la consolidació de la democràcia."

PERE VALLÈS

Resolució sobre l'ensenyament

El Comitè Central del PSUC, conscient de la importància qualitativa que té la política educativa i l'ensenyament en general en el procés de transició i consolidació de la democràcia i en l'avenç cap al socialisme, i conscient també de la incidència de l'aparell educatiu en la major part de la població i especialment en els sectors populars i la classe obrera, ha considerat oportú d'analitzar en detall la situació actual de l'ensenyament i elaborar i fer públiques les línies de treball que permetin al PSUC afrontar la responsabilitat que li pertoca assumir com a partit de lluita i, alhora, amb una clara i inequívoca voluntat de govern, vista la crisi generalitzada en la qual es troba avui l'aparell educatiu.

En caracteritzar els elements que configuren aquesta crisi, cal esmentar, en primer lloc, la degradació que està patint l'ensenyament estatal, conseqüència de la falta de previsió, de la mala utilització dels recursos, de la ineficàcia i irresponsabilitat del Ministeri d'Educació i Ciència i del govern de la UCD.

En segon lloc, cal considerar l'existència d'un ampli sector privat que depèn cada vegada més del finançament estatal, el qual tendeix a la privatització dels recursos públics i a limitar la participació en la gestió democràtica dels centres.

D'altra banda, a Catalunya, hi ha una sèrie de centres privats que, durant els darrers anys, han treballat en condicions dures per rehabilitar la pedagogia i l'escola catalana i que, malgrat la seva voluntat explícita d'esdevenir escola pública, no tenen cap via per arribar-hi. És, doncs, un problema ineludible de govern donar sortides coherents a curt i mig termini per a aquests centres.

En tercer lloc, la divisió de categories dins el professorat, la desigualtat en les retribucions, el sistema d'accés, la inexistència quasi absoluta de gestió democràtica dels centres escolars i de la planificació, la manca d'instruments d'intervenció per part de la població en la vida educativa complementen la configuració dels principals i complexos problemes, que exigeixen una atenció primordial i unes solucions concretes.

Davant d'aquesta realitat, la política de la UCD, emparant-se amb els sectors més conservadors del país, preconcitza la promulgació d'una sèrie de lleis parcials, la consolidació de l'ensenyament privat finançat amb recursos públics i la degradació de l'ensenyament estatal. Aprofita i promou la polèmica ideològica contra l'escola pública unificada i desplaça l'atenció del poble del problema fonamental: una escolarització total, gratuïta i en bones condicions per a tots els nens en edat escolar. Una nova llei d'educació només pot abordar-se a partir d'un gran debat social i d'una autèntica participació democràtica a l'interior i a l'exterior del Parlament.

A Catalunya, confluint amb aquests factors, comença el procés de recuperació de les institucions autonòmiques i dels seus instruments d'autogovern. És, doncs, imprescindible que el nostre país disposi de mecanismes d'intervenció en el debat parlamentari i constitucional i que sigui el futur Parlament de Catalunya l'organisme polític de legislació educativa.

En conseqüència, el PSUC creu necessari desconflictitzar la polèmica educativa i promoure una àmplia política d'aliances amb la qual cosa, sense renunciar a les diferents opcions estratègiques existents i refermant la nostra opció a favor d'una escola pública, catalana, gratuïta, democràtica i de qualitat, es pugui trobar un marc real de solucions assu-

mides per les forces conseqüentment democràtiques. Aquest marc hauria de garantir la superació de la crisi educativa, la democratització de l'aparell escolar i la normalització del debat a l'entorn dels problemes educatius.

Les exigències que plantegen aquests objectius i que el nostre partit assumeix com a tasques prioritàries en el camp de l'ensenyament són:

- 1.— Exigir del Ministeri d'Educació i Ciència la plena responsabilitat que li pertoca respecte a l'actual funcionament de l'aparell escolar, comprenent, també, el nivell de guarderies i alguns centres de Formació Professional lligats a altres ministeris; la normalització immediata del seu funcionament, i la més absoluta transparència en la seva gestió.
- 2.— Reclamar l'exacte compliment dels acords de la Moncloa en matèria educativa.
- 3.— Pressionar per tal que el traspàs de serveis en les qüestions educatives sigui assumit per la Conselleria de Cultura de la Generalitat i suposi un traspàs total.
- 4.— Defensar la catalanització de tot el sistema escolar de Catalunya i lluitar per tal d'evitar l'existència de diferents xarxes educatives al nostre país. Aquesta catalanització s'ha d'entendre, com sempre s'ha fet al nostre partit, com un procés respectuós amb totes les situacions possibles i que té com a únic objectiu aconseguir que ningú no es pugui sentir marginat dins de Catalunya. Com a primer pas, la immediata solució de les reivindicacions dels professors de català.
- 5.— Desenvolupar la presència de la població al debat educatiu i a la gestió de l'aparell escolar. En aquest terreny, és fonamental el desenvolupament i consolidació del moviment de pares d'alumnes que pot garantir amb la seva presència directa i activa un veritable control democràtic del sistema educatiu, així com la seva legalització.
- 6.— Reforçar i impulsar la vida sindical dels ensenyants i, en especial, fer una crida a la seva participació a les eleccions sindicals d'acord amb els criteris aprovats al darrer ple del Comitè Central. El PSUC defensa les justes reivindicacions de tots els ensenyants, tant en els aspectes laborals com en els professionals.
- 7.— Promoure moviments de renovació pedagògica i professional com a garantia d'una veritable transformació democràtica dels continguts de l'ensenyament.
- 8.— Interessar el moviment obrer, a través de les seves organitzacions, en el tema de l'ensenyament, per tal d'aconseguir una transformació en profunditat del fet educatiu, permetent que compleixi la seva funció d'instrument essencial en la lluita per la transformació profunda de la societat, per la consecució del socialisme.
- 9.— Fer de la problemàtica educativa un element essencial en la perspectiva de les eleccions municipals, amb l'objectiu de comprometre els organismes de poder local en la defensa dels drets dels ciutadans en matèria educativa i en la satisfacció de les necessitats que plantegin.
- 10.— Finalment, és imprescindible que el nostre partit, a través de les seves organitzacions territorials i comitès de direcció política, es doti dels instruments organitzatius necessaris per garantir la presència efectiva dels comunistes en el terreny de l'ensenyament.

Comunicat

El Comitè Central del PSUC s'ha reunit a Barcelona els dies 18 i 19 de març. En el primer punt de l'ordre del dia, el Comitè Central ha discutit un informe sobre la situació política presentat pel secretari general del partit, Antoni Gutiérrez Díaz, i ha aprovat una declaració política que resumeix els acords polítics principals de la discussió. En el marc d'aplicació de les conclusions, el Comitè Central ha acordat:

1.— Convocar una Conferència del PSUC sobre els problemes del moviment obrer i encarregar-ne la preparació a la Comissió del Moviment Obrer del Comitè Central, en col·laboració amb el Secretariat.

2.— Convocar una reunió de responsables polítics de les organitzacions del PSUC de les localitats en les quals s'hagin elaborat o estiguin en vies d'elaboració plans d'urgència municipal, amb la Comissió del Comitè Central per a les qüestions econòmiques.

3.— Convocar una reunió dels responsables de política municipal dels diversos comitès del partit amb el Centre de Coordinació del Comitè Central per a les Eleccions Municipals i la Comissió de Política Municipal del mateix Comitè Central.

En el segon punt de l'ordre del dia, el Comitè Central ha aprovat la proposta de reglament que sotmetrà a la discussió de la Conferència Nacional del PSUC, que es reunirà els dies 31 de març i 1 i 2 d'abril per discutir les tesis i proposta d'estatuts davant el IX Congrés del PCE, i per elegir els delegats al Congrés.

En el tercer punt, el Comitè Central ha discutit un informe sobre els problemes de l'ensenyament, presentat per Teresa Eulàlia Calzada en nom de la Comissió d'Ensenyament, i ha aprovat una declaració sobre aquest tema.

Barcelona, 20 de març de 1.978

El Secretariat del Comitè Central del PSUC

Comissions i UGT convoquen

Acció obrera a tot Europa

La crida que ha fet la Confederació Europea de Sindicats (CES), de signe unitari, a una jornada d'acions el proper dia 5 d'abril a favor de la plena ocupació i per una sortida progressista a la crisi econòmica, ha sigut recollida al nostre país per les centrals sindicals més importants, CCOO, UGT i USO. Les dues primeres han llençat una crida a una jornada d'acció sindical, amb la realització, almenys, d'una hora d'atur, així com la celebració d'assemblees a tots els centres de treball.

una acció en solidaritat amb els cinc lluitadors antifranquistes afusellats poc abans de morir el dictador. Aleshores, els moviments sindicals espanyols i catalans, encara en la il·legalitat, no van poder sumar-se a l'acció. Aquest proper 5 d'abril podran retornar de manera activa la solidaritat demostrada per la classe obrera europea.

Cal una ofensiva obrera contra l'ofensiva que la gran patronal i el govern que la representa han llençat contra els interessos dels treballadors. Cal fer complir tots i cada un dels acords del Pacte de la Moncloa, i no només aquells que suposen sacrificis per als treballadors. Aquesta acció del dia 5 d'abril s'ha de lligar a l'exigència d'una Constitució i d'un Estatut per a Catalunya, d'una Generalitat democràtica, de les plenes llibertats sindicals i polítiques, que els treballadors són els més interessats a aconseguir. Quan maniobres terroristes dificulten la consolidació de la democràcia, la classe obrera ha de demostrar amb força el seu interès per assolir-la, no a mitges i retallada com la UCD voldria, sinó amb tota la seva plenitud. Només aquest és el camí que ens permetrà avançar cap al socialisme.

ANTONI LUCCHETTI

"Paro, no; trabajo, sí": una acció obrera convocada per la Confederació Europea de Sindicats

La nova legislació no comprèn les relacions entre Banca i entitats de finançament (Fotos d'arxiu)

Una nova reglamentació

"Financeres": i liberalització?

Les disposicions aparegudes el 14 de febrer i el 28 de març sobre el règim de les entitats de finançament han vingut a ocupar un buit important, perquè fins que van aparèixer es pot dir que no hi havia cap legislació sobre aquestes empreses.

Les entitats de finançament, com les anomena la llei, o "financeres", com les sol anomenar la gent, juguen un paper important com a intermediaris financers (el 1970 posseïen un passiu de més de cent mil milions de pessetes) dedicats especialment als particulars que no tenen garanties personals d'ordre econòmic per avalar operacions de crèdit i a les petites empreses en condicions semblants. El crèdit obtingut per aquesta via era legalment més car que no pas el bancari i s'abusava d'aquest marge per excedir-se. La garantia era, habitualment, la reserva de domini de l'objecte de compra-venda.

LA REBOTIGA DE LA BANCA

Fins ara, l'única legislació que hi havia per a aquestes entitats regulava exclusivament el mecanisme de l'operació en si: terminis, tipus, pagament inicial... Però aquestes companyies han arribat a fer tota mena d'operacions financeres, promoure negocis, descomptar efectes, concedir crèdits, arrendament financer, i actuaven de manera vinculada, en moltes ocasions, amb entitats bancàries. Havien esdevingut una cosa com la rebotiga on es feien aquells negocis bancaris que, per circumstàncies diverses, no era aconsellable de fer "oficialment".

Tanmateix, existia una normativa de 1962 sobre les empreses dedicades a finançar la part a terminis de les compres de béns industrials. Al preàmbul de la llei es feia referència a la necessitat de crèdit de les petites i mitjanes empreses que tinguessin necessitat de renovar béns d'equip i que, per les seves escasses garanties, tinguessin dificultats per aconseguir préstecs de la banca. Només set entitats es varen sotmetre a l'esmentada reglamentació, i amb un volum d'operacions molt escàs fins a 1976.

L'estatus d'aquestes empreses no es va veure modifi-

cat amb l'aparició de la Llei de Venda a Terminis per a béns domèstics duradors, amb la qual cosa la llibertat d'establiment de qualsevol societat era total. Les "financeres" fan gairebé tots els tipus d'operacions creditícies sense les servituds dels coeficients legals, de les inspeccions periòdiques i altres salvaguardes de l'interès públic que l'ordenament jurídic imposa als altres intermediaris financers. L'única excepció a aquesta idíl·lica situació era l'aspecte fiscal, ja que les seves operacions tributaven com a atípiques.

UNA DOBLE PRÀCTICA ABUSIVA

La recent legislació que regula ara aquestes entitats les sotmet a un procediment semblant al de qualsevol altre intermediari financer, encara que en un grau molt més petit. Aquesta legislació no comprèn les relacions entre banca i "financeres". De fet, aquestes abusen dels petits empresaris o dels consumidors amb poca capacitat per obtenir un altra mena de préstecs més avantatjosos. Això, és clar, sota l'excusa de cobrir-se del més gran risc que implica el préstec amb escasses garanties reals.

Moltes financeres no són més que canals alternatius de la banca, amb la particularitat que només els socis més importants dels bancs en són propietaris i, per tant, els beneficiaris dels resultats d'aquestes empreses que, tanmateix, utilitzen la capacitat de crèdit dels seus bancs-dida, on participen altres petits accionistes que no tenen accés al "re-benefici" que les financeres produeixen.

La nova legislació institucionalitza aquesta pràctica financerera abusiva per partida doble. El crèdit a les petites i mitjanes empreses i a les famílies més modestes, que hauria de ser garantit pel sector públic o per les Caixes d'Estalvis, és en bona part a les mans de les entitats de finançament, sobretot pel que fa al béns de consum duradors.

ELS SECTORS MODESTOS, SENSE PROTECCIÓ

La nova llei no preveu cap tipus de coeficient legal d'inversió (les Caixes dediquen

gairebé un 70 per cent dels seus recursos a finançar grans empreses privades o nacionals d'escassa rendibilitat, o amb un feble control popular), és a dir, que tots els recursos que s'obtenen són de lliure aplicació. Només estaran limitades pel coeficient de garantia, idèntic al de la banca industrial, que permet un endeutament dotze vegades i mitja més gran que el volum del capital propi.

A la recent llei ha desaparegut la figura del representant del ministeri d'Hisenda assignat a les financeres de béns industrials. Amb la qual cosa es perd definitivament qualsevol probabilitat protectora dels sectors de la petita i mitjana empresa, que explicava el preàmbul de la llei de 1962.

Tot això no sembla pas indicar una obertura i una liberalització del sistema financer, tot i que algú ho pugui creure a primer cop d'ull. S'ha regulat la rebotiga de la gran banca, mentre que continua el monopoli del Consell Superior Bancari per a l'establiment de nous bancs i les Caixes d'Estalvis continuen finançant altres sectors, molt allunyats dels interessos reals de la nostra societat.

ENRIC CERDÀ

En la crida feta per CCOO i UGT es parteix d'una anàlisi de la situació política i de la gravetat de la crisi econòmica, l'augment de l'atur obrer, la pèrdua del poder adquisitiu dels salaris; la no aplicació dels punts més progressistes dels acords de la Moncloa per part del govern, i l'atemptat a la plena llibertat sindical que suposen les limitacions existents en el projecte de Constitució sobre la lliure sindicació, el dret de vaga, etc.

La jornada, a Catalunya, es configura com un mitjà de pressió social al voltant dels següents objectius:

- Per la plena ocupació.
  - Per l'amnistia laboral.
  - Per la plena llibertat sindical.
  - Per la devolució del patrimoni sindical.
  - Contra l'acomiadament lliure.
  - Contra els expedients de crisi.
  - Contra el tancament d'empreses.
  - Contra la disminució del poder adquisitiu del salari.
- En el moment que aquí, a Catalunya, van a començar a negociar-se importants convenis d'àmbit "provincial" (el metall, diferents sectors del tèxtil, la construcció, etc.), la

importància d'aquesta acció és fonamental en el sentit de lligar les reivindicacions pròpies de cada un d'ells a les qüestions més generals que avui la classe obrera es planteja: la lluita contra l'atur, contra la inflació, per l'amnistia laboral, les llibertats sindicals, la consolidació de la democràcia.

Per primera vegada -almenys aquests quaranta anys darrers-, la classe obrera catalana i espanyola participarà en una acció a nivell europeu, lligant-se a la lluita contra la crisi econòmica amb la classe obrera de l'Europa capitalista. La importància d'aquesta iniciativa és fonamental per a una futura coordinació de les estratègies dels sindicats a nivell internacional, enfront de l'estratègia multinacional del capital.

D'altra banda, aquesta acció és la segona d'aquesta magnitud que la CES convoca: El setembre de 1975, per primera vegada, va cridar a

Curset de formació general

Dies: del 3 al 28 d'abril
Horari: de 19,30 a 21,30
Lloc: Carrer del Rei Martí, núm. 6. Barcelona (prop del Metro de Sants.)

El curs constarà de 5 matèries diferents. Els interessats podran inscriure's a les que desitgin. Matrícula 200 pessetes per als 5 temes. Si la inscripció és per menys de 5 matèries la matrícula serà de 50 pessetes per matèria.

Temes

El Fet Nacional. Ponent: Josep M. Colomé

Dilluns 3 El marxisme i la qüestió nacional
10 Espanya, estat plurinacional
17 El fet nacional català. Bases històriques i caràcter del moviment nacional català
24 La política nacional del PSUC

Història de Catalunya, 1931-1975. Ponent: Josep Fontana

Dimarts 4 La segona República (1931-1936)
11 La guerra civil (1936-1939)
18 El franquisme I (1939-1956)
25 El franquisme II (1956-1975)

Economia. Ponents: Lluís Argemí i Jaume Rodríguez

Dimecres 5 Recursos econòmics
12 Acumulació capitalista i sub-desenvolupament
19 Capitalisme: Cas espanyol
26 L'avenç econòmic vers el socialisme

L'Estat en el capitalisme avançat. Ponents: Joaquim Sempere i Francisc de Carreras

Dijous 6 Estat i societat civil
13 Estat i classes socials
20 Les institucions de l'Estat parlamentari actual
27 Estat i canvi social

Història del moviment obrer. Ponent: Salvador Lara

Divendres 7 Transició del feudalisme al capitalisme i revolució industrial
14 Les primeres reaccions als modes de producció capitalista
21 La Primera Internacional
28 La Segona Internacional

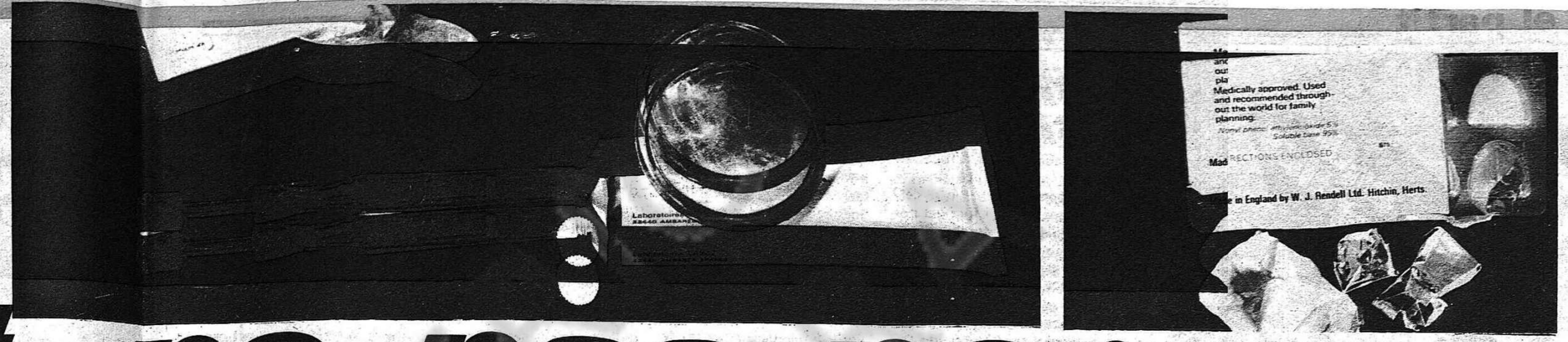
Informació: COMISSIÓ DE FORMACIÓ DEL PSUC. Viladomat, 106, 8è. Barcelona. Telèfon: 323.11.00 de 4 a 7 tarda.

Els anti-conceptius

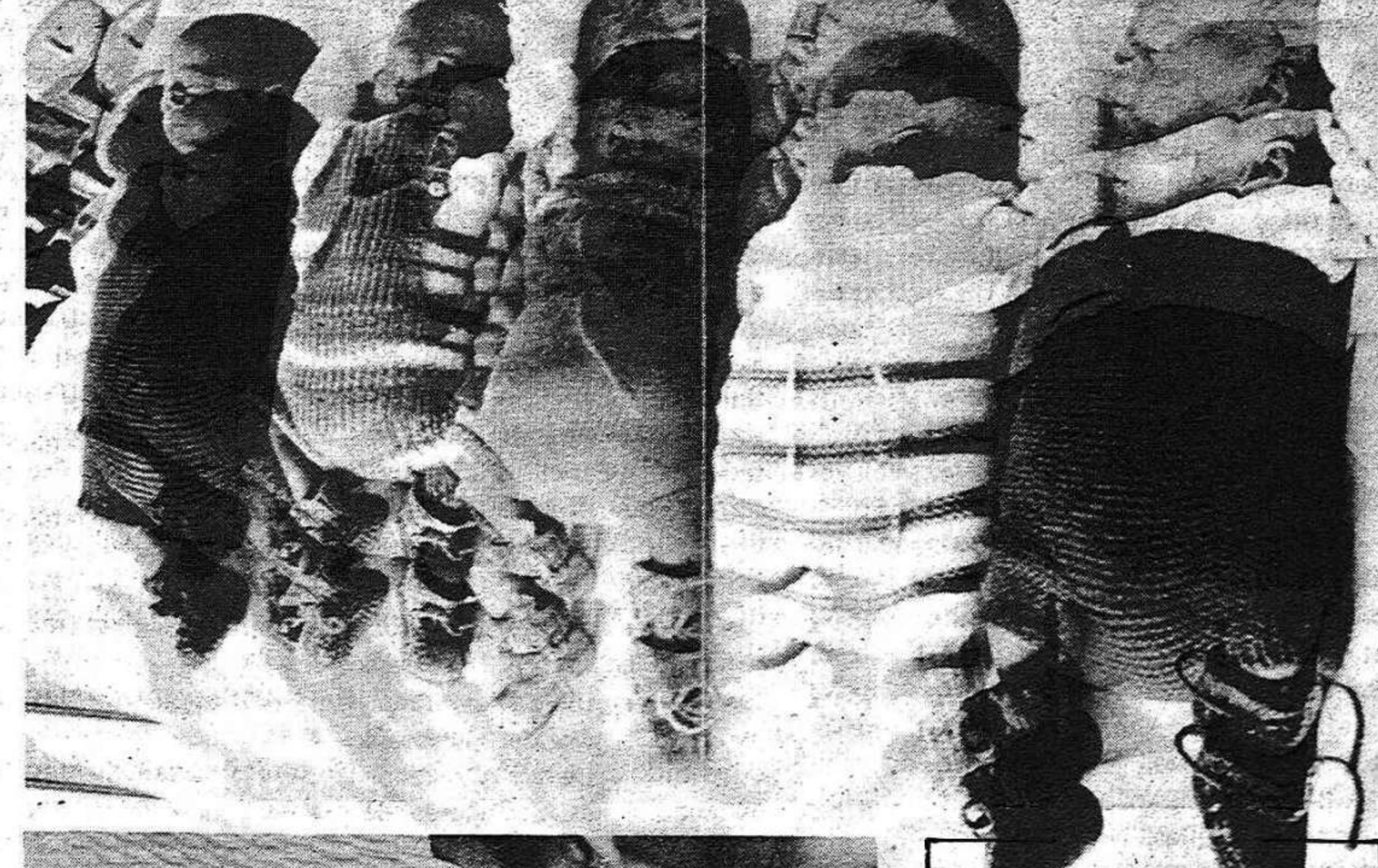
Els quaranta anys d'obscurantisme ginecològic encara...

en promesa; l'article s'ha continuat aplicant després...

Fills per convenciment, no pas per sort

Amb promeses o sense, les dones no romanen inactives. Meritxell Olivares, de l'Hospital, ens explica la campanya d'anticonceptius que, des de la primavera passada, està fent a la ciutat...

EL DRET A NÈIXER BÉ, UNA RESPOSTA COL·LECTIVA

La inclusió del control de la natalitat als programes de prevenció dels partits és una prova que l'anticoncepció ha deixat de ser el problema d'unes quantes dones —més d'un milió a Espanya— i ha estat assumint un tema de profunda importància política i social...

de planning als barris i als pobles

Assumpció, pensa que la creació de centres de planificació familiar en barris i pobles, portats per grups de dones intercomunitàries i donades des per a aquesta tasca per mitjà de cursos —no són únics— només per tècnics sanitaris—, centres que funcionen amb el corresponent subvenció dels ajuntaments, és avui el més urgent...

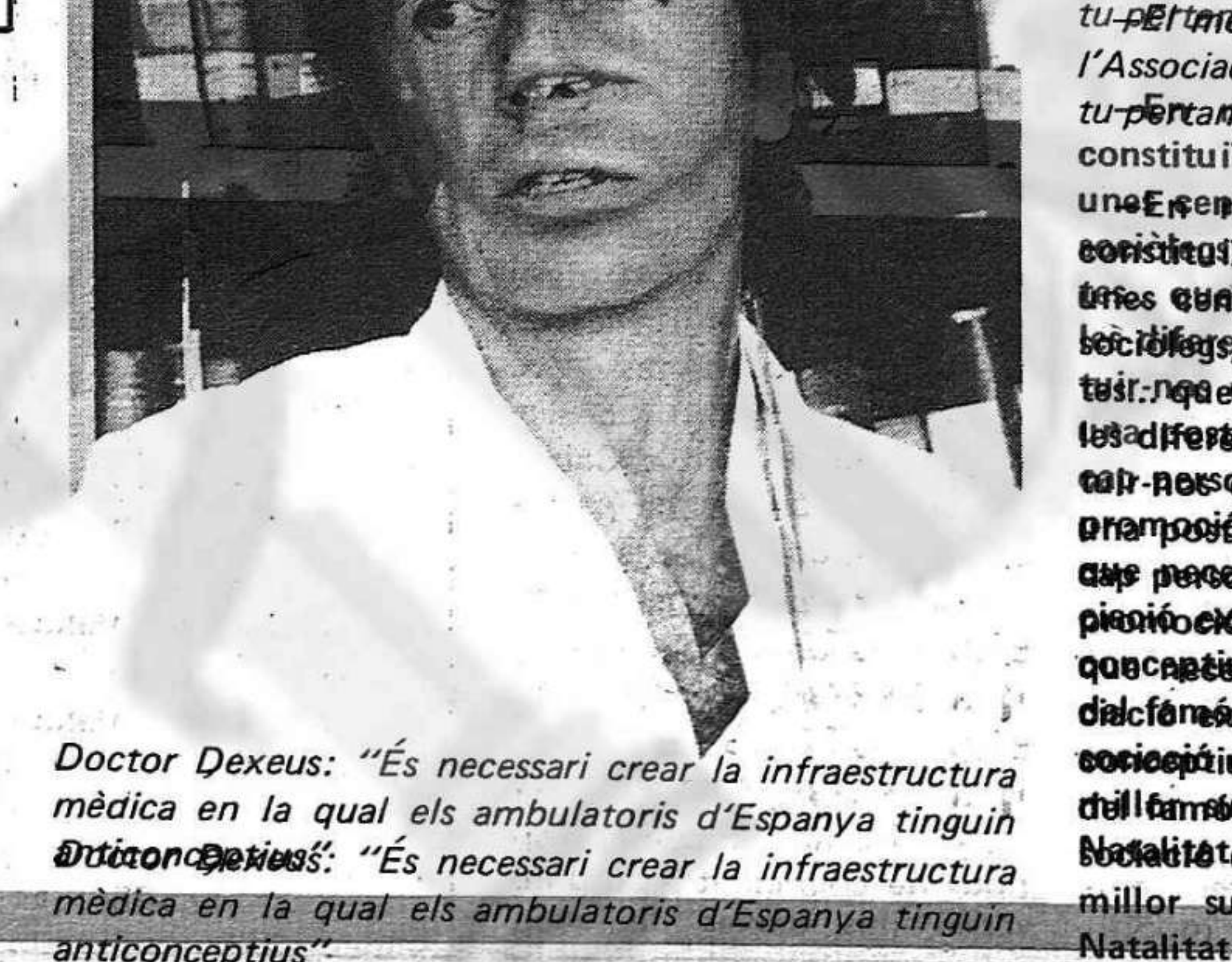
Fills per convenciment, no pas per sort

"La planificació familiar s'ha de considerar l'anticoncepció i el control de la natalitat, no pas per evitar l'embarràs de la dona —el cicle reproductiu—, sinó per evitar la mortaldat de fills amb malformacions".

No supeditar la natalitat a cap política demogràfica

Doctor Dexeus: "Derogar l'article 416 del Codi Penal"

Santiago Dexeus és conegut a bastament com un dels primers ginecòlegs que amb el seu llibre "Anticonceptius i control de natalitat" va defensar el dret de les dones a decidir sobre el nombre de fills que desitgen tenir...

Doctor Dexeus: "És necessari crear la infraestructura mèdica en la qual els ambulatoris d'Espanya tinguin anticonceptius".

Centres de planificació familiar necessaris als barris i als pobles

funciona a Barcelona una funció de planificació familiar, però tant a l'horitzó de la ciutat com a l'horitzó de les zones rurals, la manca de centres de planificació familiar és una realitat que cal abordar...

Però en aquest cas, el problema no és tant el de la manca de centres de planificació familiar, sinó el de la manca de recursos humans i materials per poder fer funcionar aquests centres...

de planificació familiar que intenta tirar endavant a l'Hospital de Sant Pau "en aquests moments està totalment desbordat de feina. Fins i tot la gent ja arriba als insults, pels passadissos, ja que de cap manera no es pot atendre tanta gent en tan poc de temps. Les consultes van des de les dones que només demanen anticonceptius fins a les que ja presenten greus càncers de mamella, que haurien d'anar a un especialista".

INFORMACIÓ SEXUAL PER A LES DONES. Preguntes i respostes. Membre de l'Associació de Tècnics Sanitaris de Planificació Familiar.

Doctora Villatoro, directora de planificació familiar.

Centres de planificació familiar. Doctora Villatoro, directora de planificació familiar. "Centres de planificació familiar, necessaris als barris i als pobles".

Doctor Dexeus: "Derogar l'article 416 del Codi Penal"

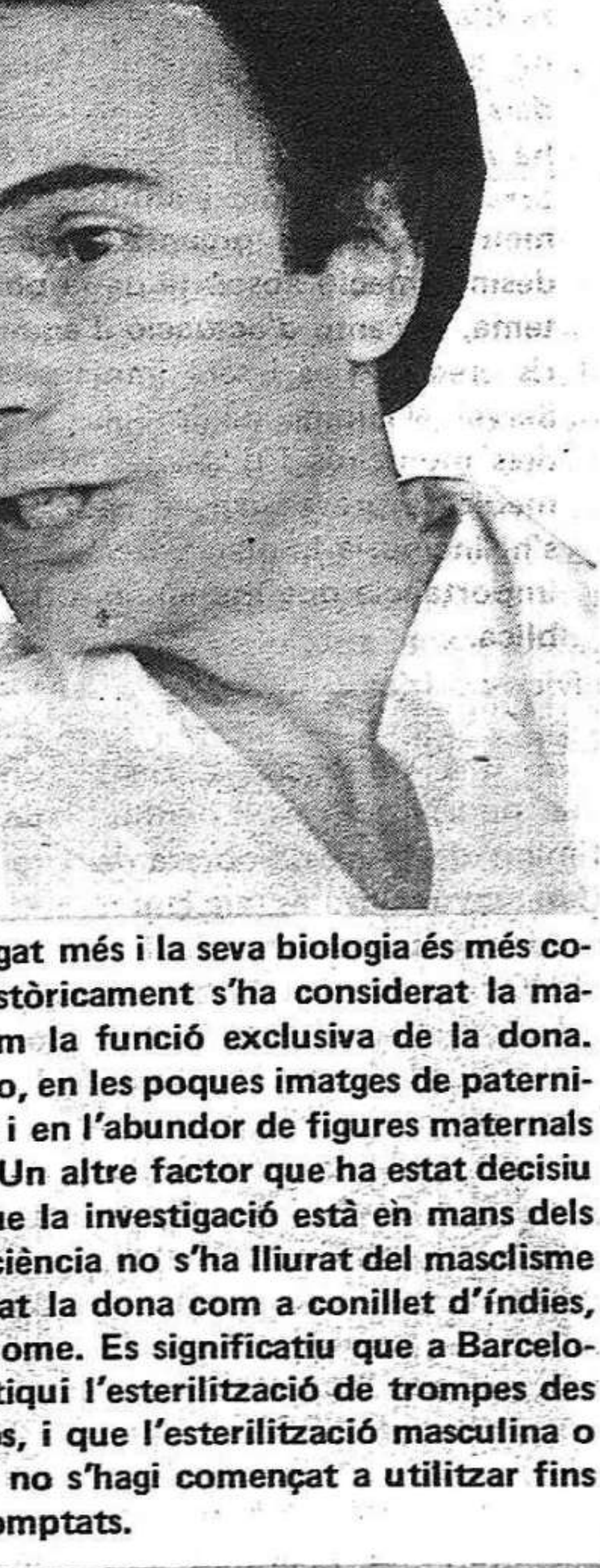
Doctor Dexeus: "Derogar l'article 416 del Codi Penal"

El més passat a Saragossa, es va convocar una reunió de treball sobre el dret de les dones a decidir sobre el nombre de fills que desitgen tenir. La doctora Villatoro, directora de planificació familiar, va defensar el dret de les dones a decidir sobre el nombre de fills que desitgen tenir...

infraestructura mèdica en la qual tots els ambulatoris d'Espanya tinguin anticonceptius. Per això, és urgent que es derogui l'article 416 del Codi Penal, que penalitza l'ús d'anticonceptius sense prescripció mèdica.

fonamentalment per dones, i la seva major dificultat és la falta de pressupostos. Penses que amb més pressupostos es podria aconseguir més salut per barris, que no cal que els porti personal qualificat que no trobem a les zones rurals...

de planificació familiar que intenta tirar endavant a l'Hospital de Sant Pau "en aquests moments està totalment desbordat de feina. Fins i tot la gent ja arriba als insults, pels passadissos, ja que de cap manera no es pot atendre tanta gent en tan poc de temps. Les consultes van des de les dones que només demanen anticonceptius fins a les que ja presenten greus càncers de mamella, que haurien d'anar a un especialista".

S'ha investigat més i la seva biologia és més coneguda. Històricament s'ha considerat la maternitat com la funció exclusiva de la dona.

Català a les reunions

Som el partit de la classe obrera de Catalunya, formada, en proporció considerable, per treballadors procedents d'altres terres d'Espanya. Només cal anar a qualsevol reunió de la perifèria de Barcelona per adonar-se'n. Gairebé sempre s'han de fer en castellà per tal que la participació militant en l'elaboració i l'aplicació de la nostra política sigui autèntica i no formal.

Tanmateix, és necessari que tot militant del PSUC prengui consciència, en la pràctica i no sols en teoria, del fet nacional català, que la classe obrera de Catalunya ha d'assumir plenament. I això no és possible sense un esforç per entendre i expressar-se en llengua catalana, ço que no vol dir, ni de bon tros, que aquell que no aprengui el català no té cabuda en el nostre partit.

Posaré un exemple recent que em sembla digne de generalitzar. A Gavà es va celebrar el dia 11 de març una reunió pública del PSUC local, i el company responsable polític del comitè, Antoni Bordes Esteban, va fer la seva intervenció en català, prèvia explicació política d'aquest fet i en llengua castellana. Per facilitar la introducció d'aquesta pràctica agosarada en una població de dotzenes de milers d'immigrants, es lliurà als assistents la versió castellana del discurs, quatre fulls a màquina en els quals el company Bordes Esteban exposava, sense embuts i amb tota claredat i responsabilitat, els problemes de la població de Gavà i les solucions que hi proposa el PSUC en la perspectiva de les eleccions municipals.

No s'alçà una sola veu demanant que l'orador parlés castellà. Amb la versió castellana podien seguir —aquells que no ho entenen— el contingut del discurs i, enseny, avesaven l'oïda a les paraules catalanes que un altre immigrant pronunciava amb lloable esforç i amb tota consciència cívico-política.

És una via oberta a Gavà que podria dur-nos a l'enfortiment de la classe obrera de Catalunya. Gavà és una ciutat predominantment obrera i el PSUC hi assolí el 30 per cent dels vots el 15-J. En la publicació "LLIBERTAT", òrgan local del nostre partit, editada en català i en castellà, llegim que a Gavà hi ha 19 empreses de química, metall, gràfiques, construcció i horticultura, en les quals les CCOO han guanyat les eleccions de febrer. Des de "ECSA" (química), amb 421 treballadors, fins a "RESINTEX" (tèxtil) amb 340, les plantilles són majorment immigrades, pro-

cedents, en bona part, d'Andalusia. Constitueixen la força real que decidirà la solució dels problemes que té la vila a nivell urbanístic, ecològic, cultural, d'habitatge, de sanitat, d'ús racional de les seves riqueses agrícoles i turístiques, etc. Els interessos dels treballadors catalans, d'origen o no, coincideixen encara que només fos en les coses quotidianes. Han d'orientar llur vida i la dels fills en aquesta comarca del Baix Llobregat, terra catalana, d'una Catalunya que està rescabulant la seva identitat gràcies, fonamentalment, al combat encapçalat per la classe obrera. Amb major motiu han d'aprendre els obrers la llengua de Catalunya sense renunciar per res a llur llengua materna ni a les terres entranyables en les quals van néixer i a les quals molts aspiren a tornar. Han d'aprendre el català en aquesta nova etapa històrica no sols per ésser i actuar com a ciutadans de Catalunya a part sencera sinó per poder incidir revolucionàriament en la comunitat catalana en la qual ha d'ésser hegemònica la classe obrera. Per aquestes raons i altres que podríem invocar, l'exemple del PSUC de Gavà és digne de ser seguit en altres localitats de la perifèria de Barcelona i, en general, en la vida del nostre partit, partit dels comunistes catalans.

TERESA PÀMIES

Tribuna

Simfonia de mots compostos

Sóc un fervent partidari de la discussió i de la crítica, perquè són dos facetes positives del raonament. Per això, celebri que dintre i fora del nostre PSU es discuteixi, sobretot sobre la Tesi XV del Projecte de Propostes Polítiques del PCE, singularment el paràgraf IX, el qual fa la següent formulació que alguns creuen antileninista. "El Partido Comunista de España se define como un partido marxista, democrático y revolucionario, en el que la aportación leninista en todo cuanto sigue siendo válida está integrada —como la de otros grandes revolucionarios—, pero sobre la base de que hoy no cabe mantener la idea restrictiva de que 'el leninismo es el marxismo de nuestra época'" (aquest entrecometes és de la pròpia tesi).

Per la meua part, després d'acceptar totalment aquesta formulació, declaro que més aviat hi veig una vera afirmació que Lenin fou un exemple marxista. Car en l'esmentada discussió crítica i per tal d'entendre'ns semànticament, caldria discernir allò que és marxisme d'allò que és leninisme, puix que em sembla que aquesta discussió crítica és més semàntica que ideològica. Per exemple, ens hem acostumat a veure escrita la paraula composta marxisme-leninisme i tant aquest costum com aquesta paraula composta ens han induït a veure-hi una autenticitat absoluta entre el pensament filosòfic de Marx, creador amb Engels de la teoria científica i revolucionària del materialisme històric i del mètode materialista dialèctic, i el pensament de Lenin que res hi ha tingut a veure en aquesta cre-

ació, si bé ha sabut servir-se'n magistrament per aplicar-la en unes condicions històriques concretes per endegar victoriosament a la Rússia tsarista la primera gran revolució socialista de la història. Per tant, en aquest sentit el leninisme no és el marxisme, sinó una gloriosa aportació pràctica del marxisme, encara que Lenin hagi fet abans i després de la Revolució d'Octubre altres aportacions teòriques i pràctiques marxistes sobre els esdeveniments històrico-socials que li tocà viure. La qual cosa vol dir que una aportació no és igual a una creació, i al meu entendre és completament impròpia i estalinista la paraula composta marxisme-leninisme. Dic impròpia i estalinista perquè penso que el propi Stalin se la va treure de la màniga per allargar-la encara més —donant-se bombo i platerets— en el sabut i repetit, després de mort Lenin, marxisme-leninisme-estalinisme.

Repeteixo, doncs, que en el fons de la ja esmentada discussió crítica sobre la Tesi XV del Projecte de Propostes Polítiques del PCE per al seu IX Congrés jo no hi veig més que una qüestió semàntica i no ideològica i que tampoc no hi veig cap abandonament de "la aportación leninista en todo cuanto sigue siendo válida...", como la de otros grandes revolucionarios", com es llegeix al paràgraf IX de la Tesi XV. Puc errar-me, però ho veig així i voldria que els intel·lectuals marxistes ens donessin, als obrers, els esclairiments possibles sobre aquesta qüestió. Jo respecto molt i sento una gran admiració pels filòsofs, pels intel·lectuals de tota mena i, sobretot, pels poetes, músics, artistes i altres

pensadors, si més no perquè ens alegren l'ànima en aquesta merda imperialista de societat d'economia de mercat. Però penso que aquesta qüestió caldria situar-la amb la senzillesa que jo la situo puix que, sobretot els treballadors —no hem d'oblidar que una de les tesis que s'extreuen de la filosofia de Marx i d'Engels és la lluita de classes i per això la ressalten en llur "Manifest del Partit Comunista"— la comprendrien més que no amb mots a vegades retòrics i a vegades amb llargues cites que per nosaltres semblen metafísiques. Perquè, per mi almenys, el marxisme és el marxisme i mentre aquesta creació del pensament filosòfic i revolucionari de Marx no sigui superada per una altra filosofia científica i revolucionària, tot allò que derivi del marxisme són aportacions i només aportacions teòriques o pràctiques, tan genials com es vulgui.

Car, aviats estaríem per anar al manicomi si a cadascú que fa aportacions teòriques o pràctiques al marxisme li afegíssim l'adjectiu del seu propi patronímic a la paraula composta marxisme-leninisme; aleshores resultaria que ultra que hem fet una injustícia oblidant-nos durant més de mig segle del senzill Engels, l'eximí col·laborador de Marx, deixant d'escriure marxisme-leninisme-engelisme, seguiríem sumant-hi noms i més noms "fleuve", noms de gran i llarga riuada com el nostre Ebre: marxisme-engelisme-leninisme-estalinisme-krustxevisme-bresnevisme-maoisme... però no hi poseu mai, perquè això sí que seria un ultratge imperdonable, el virtuós i modest company Ho-Chi-Min, extraordinari dirigent marxista que, primer

contra l'imperialisme francès, després contra l'imperialisme japonès, una altra vegada contra l'imperialisme francès i finalment contra l'imperialisme nordamericà, inspirat-se en la teoria creada per Marx i Engels ha guiat revolucionàriament els pobles del Vietnam cap al socialisme i cap a la independència nacional sense que li hagués passat pel cap la vanitat de crear un Ho-Chimisme.

I ja que he citat el nostre Ebre, em sembla que una metàfora li vindria bé a això que acabo d'expressar. ¿Què resultaria si al nostre Ebre, que neix d'un petit manantial de Reinosa i que a mesura que transcorre i arriba a Tortosa i Amposta es fa ample i grandidós rebent les aigües dels rius Aragon, Gállego, Segre, Jalon... si a causa d'aquestes aportacions d'aigua l'anomenéssim ebrisme-galleguisme-segrisme-jalonisme? ¿No us sembla que acabaríem per fer un galimatias?

En un mot i per acabar, a mi em sembla que la font pura, cristal·lina, científica i revolucionària del pensament de Marx, segueix tenint vigència i la resta, per mi, no són més que afluents. I Lenin, en la teoria i en la pràctica marxista ha estat sens dubte el més gran d'aquests afluents. No es molestaria d'ésser-ne, d'afluent, perquè era molt senzill, igual que ho fou Engels. Que igual que Engels no es digué mai engelista, tampoc Lenin no es digué en vida leninista, com Stalin en pròpia vida deixà que li diguessin estalinista.

A cadascú, doncs, cal donar-li allò que ha aportat a l'obra genial de Marx i en aquest cas Lenin és sens dubte el millor deixeble de Marx, no sols perquè ha estat el genial revolucionari marxista, fundador immortal del primer estat socialista, sinó perquè per establir-lo ha aplicat el marxisme de manera viva i no dogmàtica i fins i tot gosaria dir anti-marxista —permeteu-me el mot—, puix que si hagués fet cas de la previsió de Marx i Engels —fundadors d'una nova concepció del món i de la societat, els quals creien que la revolució socialista seria simultània als països desenvolupats—, mai no hauria gosat, després d'haver obtingut la gran majoria dels soviets, llençar les masses armades russes a la presa del poder i establir la gloriosa Unió de Repúbliques Soviètiques.

Revolució de la qual no neguem ni podem renegar, malgrat els seus defectes i els crims d'Stalin, puix que mentre no en tinguem d'altra o d'altres que la superin, hem de reconèixer —i les tesis del Partit Comunista d'Espanya ho reconeixen— que en som fills i desitgem que les aberracions anti-marxistes i anti-leninistes de l'estalinisme no s'hi tornin a repetir, vers un camí de democràcia i llibertat.

RAFAEL VIDIELLA

Els Mundials de Futbol de l'Argentina

El PSUC defineix la seva posició

S'ha parlat molt del possible boicot al Mundial de Futbol que se celebrarà a l'Argentina, a causa de la situació repressiva que regna en aquell país. El PSUC ha raonat la seva actitud en un comunicat de premsa que reproduïm íntegrament:

El Partit Socialista Unificat de Catalunya vol puntualitzar la seva posició sobre el Mundial de futbol a l'Argentina davant les diverses informacions publicades pels mitjans de comunicació aquests darrers dies.

1) La situació a l'Argentina és greu i plena de contradiccions cada cop més acusades. La Junta Militar ha portat el país al caos econòmic al preu d'una duríssima repressió amb milers d'assassinats, desapareguts i presoners polítics, amb la violació constant dels més elementals drets humans.

La Junta Militar vol utilitzar, indubtablement, la celebració dels campionats mundials com un element de prestigi i de canviar la seva imat-

ge. La seva preparació, però, ja està portant molts problemes per fer realitat aquest propòsit (organització deficient, corrupció, un dèficit previst de 600 milions de dòlars, traves i mesures coercitives per als assistents estrangers i els periodistes...)

2) Aquests darrers mesos, s'ha ampliat la lluita contra la Junta Militar en tots els terrenys: vagues importants, manifestacions, protestes dels estudiants i una reorganització de les forces de l'oposició.

L'actitud dels partits que volen expressar la seva solidaritat amb els treballadors i el poble d'Argentina es concreta en com poden donar un ajut més eficaç a la lluita contra la dictadura militar a l'interior i de quina és la posició que prenen les forces més importants de l'oposició a l'Argentina.

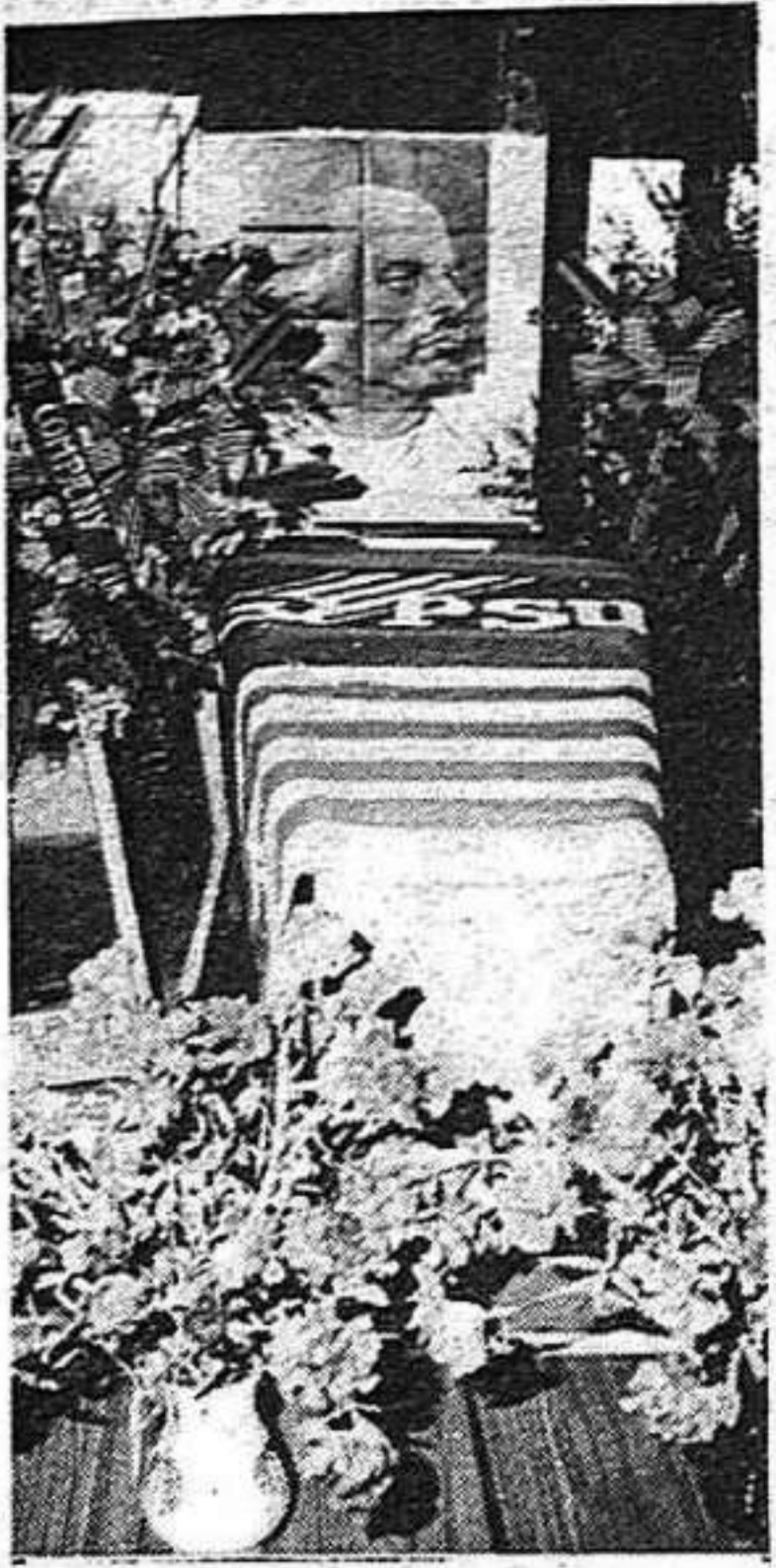
3) La posició d'aquestes forces més importants (monotoneros, PRT, Partit Comunista...) és favorable a la celebració del Mundial perquè

pot ajudar a conèixer la realitat del país, obrir aquesta realitat a tot el món, pot accelerar la lluita de masses i la presència de les forces de l'oposició que provoquin més dificultats a la Junta Militar.

És per això, que el PSUC expressa la seva solidaritat amb el poble d'Argentina prestant suport a la posició

que mostren les forces de l'oposició favorables a la celebració del Mundial. Solidaritat que s'expressa aquí a Catalunya per donar un ple suport a la campanya pel restabliment de les llibertats democràtiques a l'Argentina que la Lliga dels Drets dels Pobles i diversos partits polítics inicien amb motiu del segon aniversari del cop militar, el proper 24 de març.

Mort de Manuel Boadella

El dia 3 d'aquest mes va morir a París, d'on no havia tornat a causa del seu delicat estat de salut, Manuel Boadella i Font, fundador del PSUC al Masnou.

Boadella era militant del Partit Comunista d'Espanya abans de fundar-se el PSUC. Va tenir una activitat molt gran en les organitzacions obreres i cíviques del Masnou.

El 1939 va haver de marxar a França. Va prendre part activa en la lluita contra l'invasor nazi.

Les despulles d'en Manuel Boadella foren traslladades al Masnou, on fou enterrat. Assistiren a l'enterrament dirigents del PSUC al Maresme i s'hi van sumar tots els partits polítics de la comarca.

TREBALL expressa el seu condol a la muller de Boadella i a la seva filla.

"La reparació d'una injustícia"

Homenatge a la dona antifeixista

"Aquest acte no vol ser només un homenatge a la dona lluitadora antifeixista, sinó, sobretot, la reparació d'una injustícia; la memòria col·lectiva ha estat injusta amb les dones", deia la Maria Dolors Calvet en un Palau dels Congressos ple de dones de totes les edats i també de bastants homes. Moltes havien vingut de lluny, per rebre un homenatge, però també per demostrar que les dones no han deixat de lluitar, de patir... encara que, com a dones, no hagin vençut mai. Algunes em deien que sobretot s'havien desplaçat per abraçar unes companyes que no havien vist des de

la presó, fa vint, trenta anys.

***

Rita Segarra, de la Joventut Comunista, explicà com el treball de les dones durant tants anys havia estat essencial per al desenvolupament del partit i per a la lluita per la democràcia ensems que obria el camí a un moviment de dones, de masses. Acabà el seu parlament fent una crida "per alliberar la dona del seu paper d'exploitada i l'home del seu paper d'exploitador".

"És un acte per a totes les dones de tots els partits polí-

cura de la casa i dels fills ha correspost exclusivament a la dona".

De vegades, s'ha pensat que la solidaritat era una cosa i l'activitat política una altra; però sense la solidaritat el partit no hauria pogut créixer, ni mantenir-se. És per això que l'hem de considerar avui encara un element essencial de la lluita per la democràcia. A tall d'exemple, Gregori López Raimundo recordà que "el paper de les dones en recollir les 15.000 firmes en favor dels qui vam caure el 51, va permetre realitzar la primera campanya de solidaritat, gràcies a la qual no van haver-hi penes de mort, i també possibilità que tots aquells als quals les companyes s'adreçaven coneguessin la lluita que es duia a terme contra el franquisme, i que molts d'ells s'hi incorporassin".

Maria Dolors Calvet recordà "totes les dones que han caigut pel camí i que avui no poden ser amb nosaltres", perquè tampoc no és cert que l'activitat de les dones s'hagi limitat a la solidaritat: han repartit fulls, han organitzat vagues, han transportat armes, han servit de guies per la muntanya, i per tot això, moltes han sofert presó i algunes han estat afusellades. En aquest sentit en Gregori va reconèixer l'encert d'haver reproduït en el gràfic anunciador de l'acte les milicianes que els primers dies de la guerra van agafar les armes per defensar la República al costat dels homes.

A LES VERDES I A LES MADURES

Produí certa tristesa, sense sorpresa, saber per boca d'en Gregori López Raimundo que, durant la guerra, les dones ocupaven el 80 per cent dels llocs de direcció de les JSU. Ara, al partit, tot just arriben al 10 per cent. Amb les armes a la mà, i mentre les van deixar, les dones van demostrar que sabien combatre; quan els homes eren al front, que sabien treballar als partits i a la indústria de guerra. Després d'haver ocupat aquesta primera línia, el franquisme intentà retornar-les a la llar, i en aquest context les dones del partit retrobaren l'obs-

tics, de totes les centrals sindicals —deia la Maria Dolors Calvet— perquè no es pot oblidar ningú, cap dels milers de dones anònimes que han donat tot allò que podien per tal que el combat tirés endavant." Sovint han estat tasques grises i menystingudes: els paquets a les presons, les visites als companys, quan es permetien, fer d'estafeta, anar a enterrar afusellats, visitar familiars de presos, transportar propaganda, imprimir-la, seguir el marit d'un penal a l'altre, treballant de minyona...

"Si era l'home qui es lliurava totalment, deixant dona i fills, era un heroi. Si la dona feia el mateix, se la criticava", perquè també al partit s'ha mantingut l'opressió de la dona. "Entre els militants, la

Lluitadores antifeixistes: un homenatge merescut (Reportatge gràfic de Jordi Morera)

Dolors Calvet, Encarnació Juàrez, López Raimundo i Rita Segarra, a la presidència de l'acte

curitat de les tasques polítiques que no lluen, però que són imprescindibles.

"Si les dones érem bones a les verdes, també ho hem de ser a les madures", deia la Maria Dolors Calvet, i feia una crida per "reclamar tot allò que com a dones ens pertoca en la democràcia", a la Constitució, a les lleis, però també a la vida quotidiana i al partit com recordava en Gregori.

De totes les intervencions es despenia que avui no podem destriar ja la lluita per la democràcia i el socialisme de la lluita per l'alliberament de la dona.

Ha volgut ser un homenatge a totes les dones i per això no es van citar noms. Dient-ne vint, cinquanta, cent, s'hauria caigut en omissions imperdonables. Només Encarnació Juàrez, 77 anys i tretze de

La comissió per l'alliberament de la dona, del PSUC, organitzadora de l'acte, demana a totes les dones que han lluitat en les formes més diverses que enviïn la seva biografia "perquè la història de tants anys de feixisme no es faci solament des del punt de vista dels homes, perquè hi quedi escrit el paper de les dones".

A la sortida parlem amb algunes d'aquestes velles militants i totes pensen que allò que han fet no té cap mèrit. Sembla com si després de tants anys de sentir dir que les coses importants les feien els homes, s'ho hagin arribat a creure.

La Tomasa Lacueva, "la peque", i l'Adela Lacasa se m'acosten perquè volen fer una crida a tots els companys i companyes per augmentar la venda militant de TREBALL,

Guilhermina Motta va actuar a la segona part

presó on va quedar cega, era a la taula com a símbol de totes les lluitadores contra el feixisme. L'acte va ser també una festa: Claudina i Alberto, Elisa Serna, Guilhermina Motta i Marina Rossell hi aportaren les seves veus.

"cal que el periòdic sigui al carrer, és una eina de tots". Elles han fet la premsa del partit —impressió, muntatge, trasllat a estafetes— durant vint anys.

E. POSA

La Conferència del PSUC

Aprovada la proposta de reglament

En el segon punt de l'ordre del dia de la reunió del Comitè Central del PSUC, celebrada el darrer cap de setmana i de la qual informem en aquest mateix número de TREBALL, es discutí i aprovà el projecte de reglament que serà presentat a la discussió i aprovació de la II Conferència Nacional del partit, que tindrà lloc els dies 31 de març i 1 i 2 d'abril. La Conferència discutirà els projectes de tesis i estatuts al IX Congrés del PCE i elegirà la delegació del PSUC que hi participarà.

Segons els criteris establerts pel PCE, el nombre de delegats catalans al Congrés serà de 267, més 20 delegats suplents.

La Conferència del PSUC, convocada com preveuen els estatuts, estarà composta pels membres del Comitè Central i els responsables polítics de les organitzacions amb un nombre de militants igual o superior a 150.

La proposta de reglament aprovada pel Comitè Central i que la Conferència haurà de confirmar o modificar, recull les experiències del IV Congrés en el sentit d'introduir elements que permetin una millor confrontació de les idees i una més acurada democràcia interna. Per exemple, la proposta de candidatura recollirà les propostes que anteriorment hagin fet les organitzacions. Un altre element és que les resolucions que expressin una posició minoritària dintre dels diferents grups en què, a efectes de treball, es dividirà la Conferència, podran ser presentades a les sessions plenàries per conducte d'un portaveu propi.

S'aprofitarà la Conferència per fer una presentació i aprovació de l'estat de comptes de les finances del partit.

La delegació del PSUC al Congrés del PCE serà global i l'encapçalaran el president i el secretari general.

J. S. E.

100 Pts

23826

campanya d'ajut al PCE

PSUC

Per cancel·lar el deute de les eleccions del 15 de Juny de 1977
—Març de 1976

Complint l'acord del Comitè Executiu del PSUC de contribuir a la campanya econòmica del Partit Comunista d'Espanya per eixugar el dèficit electoral de 85 milions de pessetes, a primeries de març es van posar a disposició de les organitzacions uns bons de 100, 500 i 1.000 pessetes. Les primeres experiències que es coneixen són de signe òptim i permeten afirmar que la campanya ha començat bé. Hi ha algunes organitzacions que han tingut la bona idea d'aprofitar la venda al carrer de la premsa del partit per oferir també els bons, i s'ha constatat una bona acollida. També hi ha experiències positives de venda als mercats i altres llocs públics, i als actes polítics, culturals i de tota mena que es fan aquests dies. Confiam en la gran capacitat de treball i d'imaginació dels militants del PSUC per complir el deure solidari i polític amb el Partit Comunista d'Espanya.

La primera taula, presidida per López Rajmundo

La segona taula: Schaaf, Benach i Solanes

Pelikan: una primavera socialista (Fotos J. Morera)

Debat als Lluïsos de Gràcia, organitzat pel PSUC

Televisió per la democràcia

A quarts d'una de la nit, acabava un altre acte maratonian, organitzat per les comissions de Forces de la Cultura i de Mitjans de Comunicació del PSUC, sobre televisió com a arma per/contra la democràcia. L'acte havia començat a les set de la tarda, entre una pluja de flash i de focus, als Lluïsos de Gràcia. Un dels il·lustres assistents, Teodor Garriga, degà dels locutors radiofònics catalans, comentava a l'entreacte: "Mira que fer un acte comunista... als Lluïsos de Gràcia!" Signes dels temps. Entre el públic, molta gent coneguda: en Raimon, el dibuixant Guillén, el professor Àngel Latorre, les escriptores Teresa Pàmies i Montserrat Roig, el Toni Mercader, el "tout" Miramar: rostres coneguts dels Toni Serra, Fernández Deu, l'home dels doblatges, Juan Manuel Soriano, Juan de Dios Ramírez Heredia, en Manuel Esteban... A l'aire, dues inquietuds: "la llibertat d'expressió" i l'atemptat contra Aldo Moro.

Obria la primera taula en Rafael Ribó, en qualitat de responsable de la Comissió de Cultura del PSUC, i feia de moderador el Pere I. Fages. Parlaven: Pietro Valenza, senador italià, secretari de la Comissió Parlamentària de la TV italiana; Maurice Vidal, president de l'Associació de Periodistes francesos; Miguel Bilbatua, treballador de TVE i membre de la Comissió per als Mitjans de Comunicació del PCE; Xavier Gispert, del PSUC i Jiri Pelikan, que havia

ment de la RAI, els debats entre televisió privada i pública, la història de la lluita pel control de la televisió (control que havia passat del govern al parlament), la participació creixent de les regions en l'ús de la televisió, mitjançant un tercer canal i mitjançant la participació en els canals estatals, etc. Per al senador Valenza, la televisió "ha de concórrer al desenvolupament social i cultural del país".

Maurice Vidal, després d'insistir en la importància que

grames (per a la major glòria del western!). La televisió francesa ha passat de ser un servei públic a ser un monopoli. (Naturalment, si guanya l'esquerra sí que la dreta exigiria una televisió privada a França: ara no li cal, compta amb una televisió on la creació és destruïda sistemàticament, on la publicitat és una font directa de finançament, on el mite de l'especialització ha trencat d'altres propostes unitàries...)

Jiri Pelikan, amb el qual publiquem una entrevista en aquest número de TREBALL, començà excusant-se pel fet d'haver de parlar francès amb accent txec (potser més pròxim al català), i ens féu posar la pell de gallina tot aclarint el paper positiu que havia jugat la TV a Txecoslovàquia per passar d'un model soviètic de civilització, on els mitjans de comunicació eren simples corretges de transmissió ideològica, fins a una primavera socialista i pluralista alhora.

El darrer a intervenir, en aquesta primera part, fou en Xavier Gispert, amb un tema de gran importància, que va quedar ofegat, en l'exposició,

dels estudis de ciències de la informació a Itàlia...

Descans. Compra d'El Full de Gràcia, excel·lent publicació de barri, recorregut per les tavernes i restaurants dels carrers del laberint gracienc, salutacions a vells coneguts. ¿Qui ens havia de dir que encara seríem capaços de resistir amb els ulls oberts de bat a bat... dues llargues hores de ponències, més col·loqui? Som, a fe, un país de gent soferta!

Moderava Xavier Caño. I obria el torn en Juan Manuel Martín de Blas, cardenal·l'cament remogut d'un lloc on ha jugat un paper essencial d'obertura i democratització: la televisió catalana (el "promoveatur ut removeatur" amb l'excusa que el director de TV catalana havia de ser català: cínics!) El senyor Martín de Blas ens parlà dels problemes d'una televisió autònoma, de les seves possibilitats financeres, que podrien passar per imposit de tenència de l'aparell, pressupostos generals de l'Estat o venda dels programes realitzats; de les possibilitats tècniques, vistes des de

de mitjans: és la creativitat allò que marca la qualitat i no els diners...

Ramon Solanes, director de "Mundo Diario" i un dels homes que sap més de televisió a casa nostra, va començar amb un expressiu: "que ens deixin fer!" Va fer seva l'afirmació de Martín de Blas sobre la relació entre qualitat i diners. Insistí en el paper veritablement negatiu de Fraga Iribarne, autèntic element de politització de la TVE. Finalment, va situar la televisió a Catalunya en el marc d'altres televisions europees, Bèlgica, Dinamarca, Noruega, Finlàndia, Alemanya, per acabar dient que Catalunya podria aconseguir una bona televisió.

Novament, el senador Pietro Valenza va fer ús de la paraula per glossar el funcionament de la descentralització televisiva, amb una exposició molt detallada sobre les relacions i competències de les regions i de la televisió a nivell de l'Estat. D'especial interès va ser el comentari als comitès regionals, que no solament incideixen en la programació autònoma sinó que tenen camins per incidir en la televisió de tot l'Estat. També importará tenir en compte l'experiència italiana pel que fa als drets que els ciutadans tenen per accedir a la TV. L'audiència dels programes regionals és d'uns dos milions de persones.

Sergi Schaff començà amb una comparació entre els estatuts del 31 i del 32 per indicar quin era el veritable problema polític de l'autonomia televisiva. L'exposició de Schaff, molt suggerent, constantment desbordada per comentaris que revelaven un grau de reflexió avançat i una certa tendència a la utopia autogestionària, desembocava en el plantejament d'una televisió nova, per a la qual im-

portarà retenir les elaboracions del Congrés de Cultura Catalana i del més recent Congrés de Periodistes.

A Joan-Anton Benach li concediria de cor l'englantina per la seva divertidíssima exposició, carregada d'ironies semàntiques, amb aires d'Albert Llanas i ungit de profecies. Després de fer un balanç històric d'allò que havia aportat la televisió catalana (i els anys i anys d'un mensual i sempre subordinat "Mare Nostrum") va recordar quines havien estat les reivindicacions històriques de la nostra televisió: la qualitat, la intenció normalitzadora, superar l'escassa quantitat d'hores d'emissió, els horaris d'emissió (per a rendistes i dones de casa no emancipades) i, molt especialment, la reivindicació autònoma. Va insistir en la importància de prendre part en el debat estatutari per garantir els drets de la televisió autònoma. Finalment, i fins i tot per poder incidir en aquest debat, interessa que la TV catalana pugui editorialitzar.

La darrera intervenció, mentre hi havia com una mena de febre de preguntes escrites pels passadissos de la sala, va córrer a càrrec de Francesc de Carreras, amb una exposició magistral de dret constituent sobre el lloc que ocupava el control de la TV en els diferents marcs constitucionals, exposició que denunciava l'interès de les classes dominants per monopolitzar un mitjà de tanta influència política. Es va mostrar favorable al control parlamentari de la TV, com el menys dolent dels controls (ja que ni el govern, ni el rei, ni els mateixos professionals del mitjà no podrien exercir-lo més democràticament).

I. RIERA

● Un instrument d'informació, de cultura o entreteniment al servei de tots els ciutadans

estat director de la TV txeca del 1962 al 1968, fins que els tancos soviètics..., ara fa deu anys...

Miguel Bilbatua va insistir en el caràcter del debat a nivell estatal que havia de tenir el debat televisiu, i com, al llarg del franquisme, TVE havia estat incapaç de ser un instrument d'informació, de cultura o d'entreteniment. Va mostrar com havia relegat la cultura a temps d'emissió i canals secundaris, en allò que podia tenir sentit crític. Va comentar les perilloses propostes actuals del govern d'UCD, entre d'altres la privatització. Davant d'aquests paranys, ja fa un any que la Comissió ad hoc del PCE proposava: supressió de tota censura ideològica, igualtat d'oportunitats, atenció als elements culturals, garantir els drets de les nacionalitats, gestió econòmica oberta i pública, i impost sobre els televisors en color. Glossà finalment les incapacitats mostrades pel Consejo Rector de TVE.

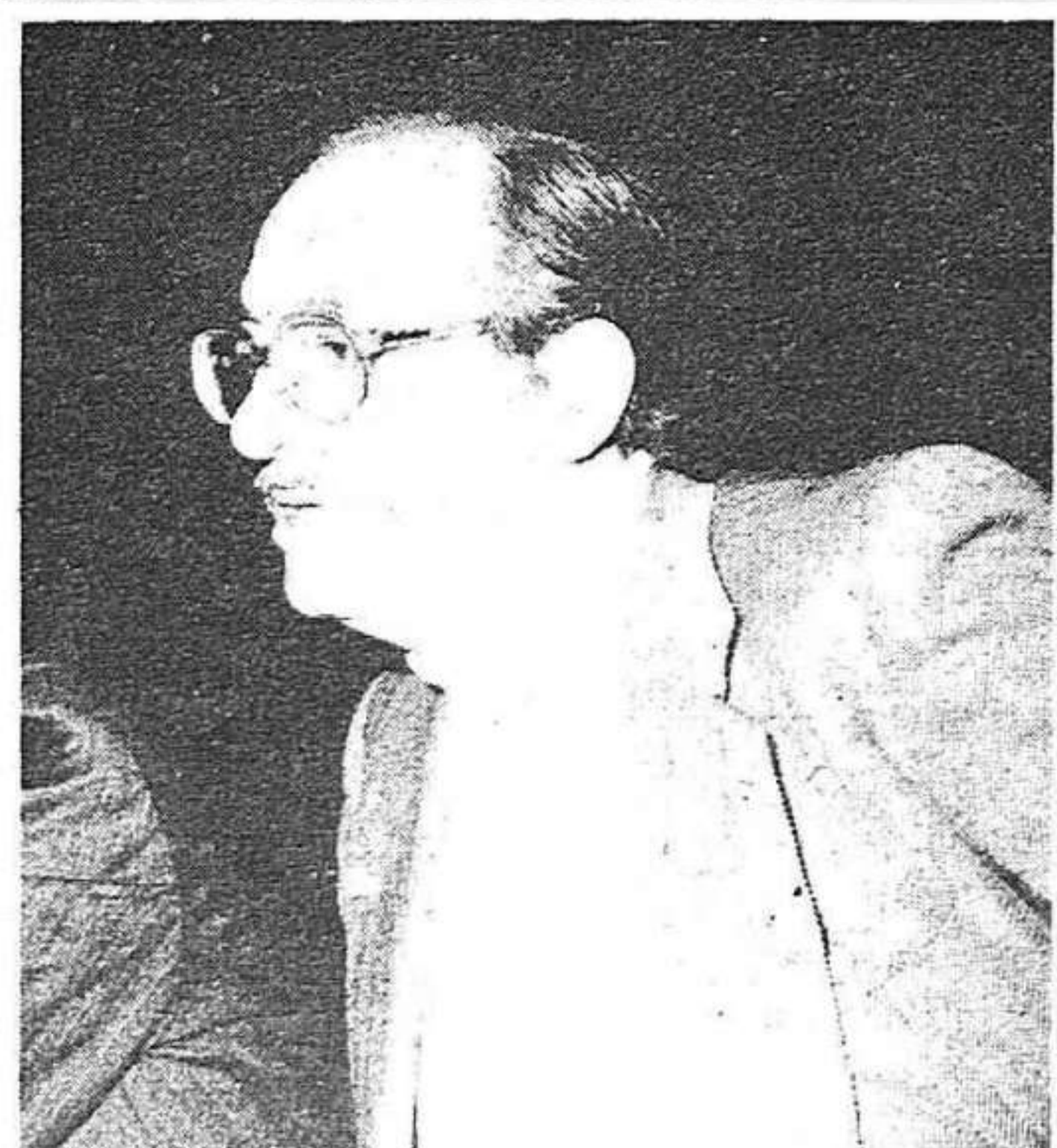
Pietro Valenza, en una intervenció molt densa —la immediata publicació dels materials d'aquest debat ens establirà de ressenyar-la en detall— va explicar el funciona-

tindria per a França la victòria de l'esquerra, i de comentar que hi ha a França quinze milions de receptors de televisió, va fer història, també, de la televisió francesa... que havia arribat a ser una de les millors televisions del món i un marc de lluita unitària dels treballadors del ram. Unanimitat esberlada per les pressions i escàndols fins arribar a la creació de set societats, pou de dispersió i d'insana competitivitat, ja que cada societat cobra segons els sondeigs d'audio-visió dels pro-

per l'alta emotivitat provocada per la intervenció de Pelikan: l'Estatut del professional a televisió.

Al debat que seguia, sorgien temes com el de les condicions laborals i sindicals dels treballadors de TV a Itàlia i a França, el paper jugat per la ràdio i la televisió durant els fets de maig del 68, el caràcter de pluralitat que hi havia a Txecoslovàquia abans de la invasió, el perquè del silenci sobtat del comitè anticorupció endegat pels treballadors de TVE a Madrid, l'estatut

l'actual precarietat de les instal·lacions, amb quatre emissores que ni cobreixen dignament l'àmbit nacional català... ¿S'ha de crear una tercera cadena, que costaria uns mil milions de pessetes? Preguntes, ampliades després al col·loqui, que té un cert caràcter utòpic, si tenim present que ni ara l'UHF no cobreix el marc geogràfic de tot l'Estat. Actualment, televisió catalana compta amb gairebé tres hores de programació diària, programació de notable qualitat malgrat l'austeritat

VIDAL: "La TV francesa ha passat del servei públic al monopoli"

BILBATUA: "Les perilloses propostes actuals del govern de la UCD"

VALENZA: "La R.A.I. del control del Govern al del Parlament"

treball recomana

LLIBRES

PENITENTO, de Lillian Helman. Segona part de les memòries de l'autora de teatre nord-americana. Testimoni de les amistats, les vivències i els records d'una dona que va venir com a corresponsal a la guerra d'Espanya, que va mantenir la dignitat davant del comitè Mac Carthy, i compartí trenta anys de la seva vida amb Dashiell Hammet.

"La soledad del manager" de M. Vázquez Montalban. Editorial Planeta. Tercera novel·la que té com a protagonista el detectiu Pepe Carvalho, ex-comunista, ex-membre de la CIA i amb una filosofia existencial que el situa, malgrat ell, com a consciència crítica d'una guerra en la qual no acaba de creure però que veu com l'única sortida possible. A l'excel·lent construcció narrativa de la intriga policíaca —amb explicació política i tot— cal afegir, per als amants de la bona cuina, les moltes receptes que l'autor ens ofereix al llibre.

Una novel·la que demostra que també és possible el gènere policíac al nostre país.

***

"Diarios de las estrellas" de Stanislaw Lem. Editorial Bruquera. Divertidíssima novel·la de ciència-ficció de l'autor polonès més venut a Europa en aquest gènere. Amb l'excusa d'uns viatges interplanetaris, l'autor posa en qüestió la civilització de "l'homo sapiens", la història del qual és fardada de matances, odis, guerres, i altres formes d'extermini dels seus semblants.

DISCOS

HISTÒRIA DE LA MÚSICA POP ANGLESA (Bélder).— La música pop anglesa, des del Liverpool-sound fins ara mateix, ha estat definitiva en l'espectre ample de la música d'avui. La col·lecció que ha obert la Bélder recull, entre d'altres, àlbums monogràfics de The Kinks, The Searchers, The Troggs, Donovan... Imprescindibles per als afeccionats i per als qui gaudeixen dels revivals i... han perdut o se'ls han ratllat els vells 45RPM.

TEATRE

LA PASSIÓ.— Als qui tinguin oportunitat de sortir recomanem alguna de les diferents "passions" que es representen a pobles de Catalunya, com una mostra particular d'un teatre tradicional —gairebé d'un gènere— de representació popular. Esparreguera, Olesa, Ulldecona...

CINEMA

"Las vacaciones de M. Hullo" de Jacques Tati. Cinema Alexis. Interessant revisió d'una obra —la primera— del realitzador francès que, al seu moment, va ésser considerat com un dels puntals més fermes d'una renaixença del cinema còmic. La pel·lícula demostra que el seu autor és excel·lent observador de la societat francesa i un gran cineasta capaç d'un humor universal, que no necessita paraules. Llàstima que la seva obra posterior, per un cúmul de circumstàncies, no hagi estat a l'altura d'aquesta primera.

A Sibèria

Quan Espanya era "el último reducto del catolicismo en occidente", entrava dins la lògica que els qui manaven decretessin setmana santa a nivell estatal, passió, gòlgota i més creu per als "españoles todos". Avui, pluralisme ha de voler dir també llibertat religiosa o llibertat de creure o no creure. En nom d'aquest pluralisme, que seria absurd restringir no més a la cosa política, és absurd que treguin les pel·lícules "S" o que es comenci a advertir que TV serà més avorrida del que ja és. A Sibèria els qui volen fer del via-cruis l'autopista-cruis ucisidè.

La "Passió" d'Esparreguera

De l'acte de fe a l'espectacle popular

He assistit a una representació de "La Passió" d'Esparreguera, amb les 1.865 localitats del seu teatre ocupades, emmarcada en un clima d'espectacle popular que possiblement sigui la característica més acusada en aquesta hora i amb referència a aquest muntatge teatral. La pluralitat de "menes" de públic, la diversitat de les motivacions concorrents per assistir-hi, la mateixa essència de la representació són qüestions que tenen, ja per elles mateixes, un rellevant significat social.

No és cas de descobrir ara el sentit que de sempre —des de l'Edat Mitjana— va tenir el teatre religiós en el poble. La permanència dels cicles de Pasqua i Nadal en la vida dels Països Catalans n'és un índex ben eloqüent. Podem concretar que "La Passió" és el "misteri" per excel·lència i ben segur el més representat al món cristià. També té el seu punt d'interès recordar ara —seguint les dades aportades per Francesc Curet a la seva "Història del teatre català"— que el 1799 les representacions de "La Passió" a Barcelona, autoritzades pel bisbe, van promoure fortes polèmiques entre el Tribunal de la Inquisició i el capità general Lancaster, que les patrocinava. Un paral·lelisme curiós s'estableix al voltant de les "rivalitats" provocades per

aquestes representacions de "La Passió". Ja a mitjan segle XIX s'adverteix una forta competència entre els teatres Principal i Liceu, de Barcelona, que hi rivalitzaven en el muntatge. D'alguna manera, "La Passió" d'Esparreguera i la d'Olesa mantenen avui aquesta rivalitat. Ja en aquest segle, i dins de les circumstàncies socials i polítiques viscudes aquí, podem parlar de "fidelitat" —repetida cada any en les dates tradicionals de la Quaresma— a les representacions de "La Passió". A partir d'una versió popular —en la qual, lògicament, es van anar introduint tota mena de modificacions— signada per Fra Anton de Sant Jeroni, pràcticament totes les poblacions catalanes representaven cada any aquest espectacle. Tanmateix, els focus principals en foren els voltants de Montser-

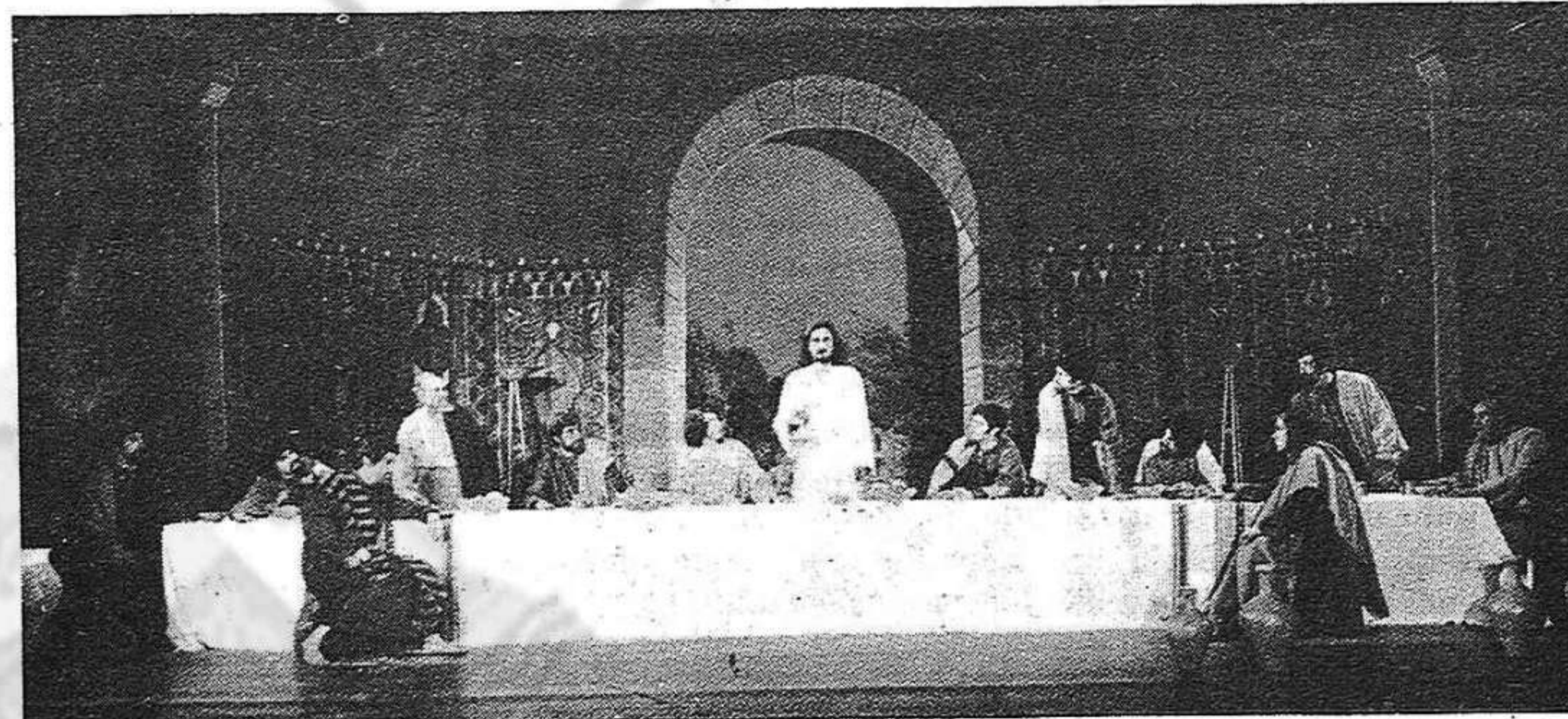
rat —Manresa, Terrassa, Rubí, Esparreguera, Olesa— i poblacions del Baix Llobregat com Martorell, Molins de Rei i, sobretot, Sant Vicenç dels Horts. Estadísticament, Olesa presenta proves documentals de representacions de "La Passió" que es remunten a l'any 1642, i a Esparreguera la tradició diu que cap a 1588 "es parlava en un manuscrit de les representacions de misteris, i passos de La Passió, pels carrers del poble".

Els canvis radicals que hi ha hagut en la societat no han impedit, tanmateix, que aquesta Quaresma del 78 "La Passió" continuï abarrotant un local com el d'Esparreguera, que ultrapassa les 1.500 localitats. Les raons d'aquest fet són moltes i diverses, i tenen relació amb altres dades més tècniques. Essencialment, podríem dir que s'ha experimentat un canvi fonamental: fa uns anys, fer cap a "La Passió" era un acte de fe; avui es va a un espectacle popular. Un espectacle ja sabut, en el qual s'admeten les innombrables trampes escèniques —l'ascensió del Senyor, la crucifixió, els miracles, etc.— però hi predomina un sentit de

participació popular, tant a l'escenari com a la sala. Els 421 actors que "surten" en una funció (actors i tècnics) s'encaixen perfectament en els dos grans suports d'aquestes representacions d'Esparreguera: respecte a la iconografia clàssica de "La Passió" i manteniment d'una estètica naturalista. Superades les raons bàsiques per les quals el mateix Concili Vaticà II va posar en crisi els canons de "La Passió" tradicional —un fet que va tenir influència a les representacions d'Esparreguera— els responsables d'aquesta manifestació buscaren la potenciació dels seus aspectes populars. La tècnica va permetre aconseguir una bellesa escènica, una plàstica i un ritme fins ara impossibles. I avui som novament davant d'un fenomen repetit que val la pena de seguir de prop.

Assistir a "La Passió" d'Esparreguera significa retrobar-se amb una colla de qüestions d'índole popular amb incidència, propera o remota, en el mateix espectacle. Les gairebé vuit hores de funció —amb un intermedî per poder dinar— signifiquen una manera de viure del poble durant aquest dia concret. Davant d'experiències rigoroses, com el "Crist misteri" que va oferir el 64 la gent del Grup d'Estudis Teatral d'Horta, l'actual conformació de "La Passió" d'Esparreguera significa el manteniment, en la part essencial, dels elements clau per aconseguir, a partir del material disponible, un espectacle indiscutiblement popular. Veure, doncs, aquesta "Passió", des de l'angle que sigui, té un interès indubtable i, no cal dir-ho, més enllà del purament teatral.

PÉREZ DE OLAGUER

Respecte a la iconografia clàssica de "La Passió" i manteniment d'una estètica naturalista

Cinema: la investigació sobre marginats indefensos

"Bojos per deslligar", film sense precedents

"Matti da slegare" ("Bojos per deslligar") és un documental escruixidor i esbalaïdorament lúcida que ha realitzat un col·lectiu cinematogràfic format per Silvano Agosti, Marco Bellocchio, Sandro Pedraglia i Stefano Rulli. "Bojos per deslligar" és la versió reduïda, per a la seva exhibició comercial, de "Nessuno o tutti" ("O tots o ningú"), pel·lícula en dues parts, la primera titulada "Tres històries" i la segona "Bojos per deslligar", d'una hora i quaranta minuts cadascuna, feta per encàrrec de l'Assessoria Provincial de Sanitat de la província italiana d'Emilia-Romagna, de reconeguda tradició d'esquerres, on s'estan acomplint algunes de les experiències més interessants i innovadores de la nova psiquiatria.

El rodatge va començar l'11 de març de 1974 i es va allargar durant sis setmanes. Després es van esmerçar vuit mesos i mig al muntatge del material filmat que, com hom pot suposar, era força abundant. Rodada en 16 mil·límetres, la pel·lícula fou inflada a 35, sense perdre, per això, tot el seu sabor d'obra testimoni, que el so en directe acaba de projectar amb força sobre l'espectador.

L'ambigüitat de la paraula "boig" guanya, després de la visió de "Bojos per deslligar" —original títol per a un no menys original tema— una dimensió extraordinària perquè mena, inexorablement, a una recapitulació del terme i de la seva utilització en la societat on ens ha tocat de viure.

A "Matti da slegare" queda ben clara la finalitat dels res-

ponsables de posar en descobert que l'internament de l'anomenat malalt mental és un delictes que se superposa a un altre delictes, i que la malaltia mental té orígens socials. Els autors d'aquest patètic document van anar als mateixos bojos, als seus parents, als centres d'internament, per tal de recollir de les mateixes fonts tot l'error i tota la mentida que envolta uns marginats i uns éssers indefensos. La pel·lícula proposa, sens cap mena de dubte, la presa de consciència per part de tota la societat d'aquest greu problema que va contra la llibertat de l'individu. ¿En nom de quines raons l'home s'erigeix en definidor de què és normal i què és anormal?

¿Quins bojos són més bojos, els qui estan tancats, lligats de mans, emmordassats, emmudits, atordits, manipulats, marginats i indefensos o els qui estem darrere de les reixes

de la frontera normalitat-anormalitat? "Bojos per deslligar" planteja amb tota la seva dimensió aquest greu afer. A la seva primera part, recull les opinions de tres joves que s'han lliurat de ser reclosos a centres per a subnormals, però que han passat bona part de la seva infantesa en reformatoris. Són personatges conscients de la marginació de què són objecte per la societat i del grau de culpabilitat d'aquesta societat.

Es presenta després al film l'experiència que es fa en un centre de treball amb cinc subnormals, els quals hom tracta de reintegrar a la societat per mitjà del treball, de la responsabilitat i el tracte social. És la part més dura del documental, però alhora la més poètica i senzilla. Les relacions entre els treballadors normals i els subnormals (mongòlics i catatònics) asso-

leixen moments d'entranyable humanitat.

A la seva tercera part, "Bojos per deslligar" fa un recorregut per l'Hospital Psiquiàtric de Colorno i recull les declaracions del psiquiatre Mario Tomasini, alhora que enquesta els indefensos tancats al centre. Són imatges i paraules d'una força tremenda, plenes de tristesa i d'angoixa, però també de veritat i de vergonya per a l'espectador que, a la butaca de la sala, en l'obscuritat de les imatges en moviment, descobreix les seves pròpies febleses i els seus propis fantasmes.

"Bojos per deslligar" és un film sense precedents en la cinematografia, realitzat amb tota la força d'un col·lectiu sensibilitzat i informat profundament sobre el tema, que ha menat una feina de síntesi i de muntatge veritablement

LOCOS DE DESATAR

sensacional. Podem assegurar que la visió de "Bojos per deslligar" és obligada per a tots aquells que saben que amb la indiferència o la despreocupació la societat no avançarà en aquesta obligada evolució que estem vivint. Pel·lícula que sensibilitza i que condueix, irremeiablement, a la reflexió, però a una reflexió que obliga a prendre partit, a actuar.

Veient "Bojos per deslligar" hom arriba a estar més a prop d'aqueixa meravellosa irracionalitat dels indefensos i es fa la pregunta: ¿Qui són els bojos?

MIGUELEFE

Tres hipòtesis sobre la violència a Itàlia

Moro: alguna cosa més que un rapte

Alguna cosa més que un rapte. I no ho diem només perquè hi ha moltes possibilitats que sigui un rapte seguit d'assassinat (potser ja ha esdevingut). Voldríem equivocar-nos però ens és difícil veure una altra "sortida", des del punt de vista dels autors. Per tal de complir els seus objectius. Alguna cosa més que un rapte perquè aquests objectius poden ser extraordinàriament complexos. Sobretot si tenim en compte les forces que poden actuar a través d'aquests grups desesperats, els brigadistes. Autors directes, potser, però que no en són els únics.

PRIMERA HIPÒTESI: LES BRIGADES ROGES

Les Brigades Roges neixen després de les lluites sindicals i populars de 1968-69. Posen en pràctica l'acció directa armada per donar exemple ("matar-ne un per educar-ne cent"): hi ha un camí més eficaç i ràpid per canviar la societat que no el que segueixen els partits d'esquerra i les centrals sindicals. La destrucció de l'Estat, provocant d'antuvi la seva conversió de democràtic en autoritari perquè mostri així la seva "veritable faç". ¿Només una estratègia i una organització revolucionàries trágicament equivocades? No. El panorama esdevé força més complicat i sospitos. Des de 1969 fins ara, el terrorisme "d'esquerra" ha estat un component minoritari d'una acció terrorista més general, que ha causat moltes més víctimes i que, en general, no ha amagat el seu caràcter obertament feixista. "L'estratègia de la tensió" trobava suports indiscutibles en determinats sectors dels aparells de l'Estat, que van arribar fins i tot a intentar el cop d'Estat. Alhora, Fanfani i els grups més conservadors de la Democràcia Cristiana llançaven la seva gran ofensiva contra l'esquerra (1974: la campanya del divorci) i la perdien. El 1975, les eleccions menen al gran salt endavant del Partit Comunista Italià que, pràcticament, iguala la Democràcia Cristiana. Els dos grans partits de l'Estat italià semblen condemnats a entendre's.

A partir de llavors les Brigades Roges multipliquen les seves accions. ¿Una part de la generació del 68-69, perduda, que no troba el seu lloc en el compromís històric? ¿La rebel·lió dels joves, estudiants, treballadors, sense feina, davant d'una societat en crisi i d'un Estat que, malgrat els avenços de l'esquerra, canvia molt poc? Hi ha alguna cosa d'això i no es pot menysprear ni la simpatia, ignorant de les seves conseqüències, que desvetlla el terrorisme en sectors de la joventut, ni la indiferència envers aquests actes d'una part important de la població. La responsabilitat de les forces conservadores, de l'Estat i de la Democràcia Cristiana, que bloquegen qualsevol procés de canvi i de renovació, és gravíssima. Si hi ha "desesperats", hi ha causants de la desesperació.

Però hi ha més coses. A Itàlia, es calcula que existeixen

unes mil persones, pel cap baix, que viuen en la clandestinitat absoluta, integrades en grups de caràcter terrorista. ¿De què viuen? El seu manteniment suposa un mínim de vint a vint-i-cinc milions mensuals i els diners obtinguts dels raptes i atracaments no cobreixen ni la cinquena part d'aquesta quantitat. ¿D'on treuen les armes, modernes i cares, de què disposen? ¿On són els camps d'entrenament? La preparació i realització d'un atemptat és una operació difícil i cara. Des de juny fins ara, les Brigades Roges han realitzat actes terroristes importants cada mes. No sembla pas que això pugui estar a l'abast de grups de joves revolucionaris desesperats. I hi ha una cosa encara més sorprenent: la impunitat. És veritat que la vella guàrdia de les Brigades Roges està detinguda, des de 1975 i primeries de 1976. Ha estat després que les accions terroristes s'han multiplicat i han perdut el seu caire "venjatiu" respecte a personalitats o elements clarament reaccionaris. Les darreres víctimes: els periodistes a finals de 1977 (un d'ells, comunista) i el jutge Palma el gener de 1978. Recentment, un policia de posicions conegudes com obertament democràtiques, un dels impulsors del Sindicat de la Policia, Berardi, assassinat a Torí. Ara, la víctima ha estat Moro, l'home del diàleg amb el PCI, l'interlocutor de Berlinguer, el gairebé segur president de la República dins d'uns mesos, de trajectòria democràtica indiscutible.

Cal condemnar la violència. Sense cap mena de reticència. Defensar la legalitat de l'Estat democràtic sense concessions. Però, ¿qui hi ha darrere d'aquesta violència, qui, per acció o per omissió, afavoreix l'agressió a l'Estat? Tothom assenyala importants concomitancies entre el segrest de Moro i el segrest i posterior assassinat del president de la patronal alemanya Schleyer, el setembre passat. No podem oblidar que aquest acte va permetre aprovar unes lleis durament "antiterroristes" a la República Federal Alemanya i ha menat a una perillosa involució autoritària de l'Estat alemany. I no podem oblidar tampoc que hi ha sospites fonamentades que alguns serveis de seguretat alemanys sabien on eren Schleyer i els seus segrestadors i varen donar falses pistes a la policia per tal de permetre, d'aquesta manera, l'aprovació de les lleis "antiterroristes".

SEGONA HIPÒTESI: ELS SERVEIS SECRETS I LA CONJURA INTERNACIONAL

Amb el segrest de Moro, els supòsits i les acusacions als serveis secrets de tota mena han assolit el seu zenit. Arabs i israelites, la CIA i la KGB, alemanys i txecoslovacs, etc., etc., no hi ha servei secret d'una potència gran o mitjana que no se suposi que està directament o indirectament implicat en el terrorisme.

Aquesta hipòtesi té elements raonables. El paper d'Itàlia respecte als països àrabs (especialment a través de la FIAT) provoca tensions, tant entre aquests com amb Israel. L'evolució de la política italiana cap a l'esquerra és seguida amb inquietud pels Estats Units i per bastants governs d'Europa. Ara bé, deduir, a partir d'això, que intervenen directament en un procés desestabilitzador mitjançant el terrorisme és una hipòtesi força arriscada. Encara que sembla probable que alguns serveis secrets israelites, àrabs i potser americans han tingut contactes amb grups extremistes i terroristes. ¿Fins on han arribat? No se sap pas.

Aquestes hipòtesis tendeixen, de vegades, a complicar més el panorama, en comptes d'ajudar a esclarir-lo. Pretenent que hi ha una intervenció massiva, múltiple, de tota mena de serveis secrets, s'enfosqueix encara més la visió de la realitat i hom acaba convençut que és cas d'una fatalitat tan impenetrable com inexorable. Les hipòtesis sobre les intervencions de forces estrangeres arriben de vegades al paroxisme i a les acusacions més increïbles. "Il Giornale", per exemple, l'endemà del segrest de Moro, publicava un article, destacat a tercera pàgina, que acusava obertament l'URSS de, a través dels serveis secrets txecs, dirigir la "internacional terrorista que actua a Alemanya (Fracció Armada Roja), Espanya (ETA), a Holanda (Molukenyys), a França (Còrsega), a Itàlia (Brigades Roges), al Japó (Exèrcit Roig), etcètera". Per fer-ho més "convincent" s'afegeix que els fedaiïns palestins ofereixen el suport logístic i els camps d'entrenament. ¿Les armes? Fàcil. ¿Com no se'ls havia acudit? Les entren els diplomàtics dels països socialistes. "Il Giornale" fa entreveure que Cossiga (ministre de l'Interior), Zaccagnini (DC) i Berlinguer (PCI) tenen la mateixa opinió (!).

Aquestes acusacions delirants no tenen cap base real, però sí que compleixen uns objectius evidents: contribuir a fer que la política italiana doni un bon tomb cap a la dreta, cap a l'autoritarisme i cap a l'anticomunisme. Diem que les acusacions a l'URSS no tenen base real, no sola-

ment perquè no es poden aduir fets de cap mena que induïxin a pensar que hi ha una relació entre el soviètic i el terrorisme italià sinó perquè, de més a més, és políticament incongruent. Que el PCUS polemitzava amb l'eurocomunisme és una cosa evident. Que es preocupi dels possibles efectes desestabilitzadors, a l'Europa de l'oest i de l'est, d'un avenç de les esquerres és una cosa discutible. Ara bé, deduir, a partir d'això, que prefereixi una "desestabilització" per la dreta i la instal·lació a Europa de règims fortament autoritaris és absurd. La política de l'URSS, d'altra banda, respecte a règims democràtics d'esquerra, des de l'Espanya de 1936 fins al Xile d'Allende, ha estat prou clara.

Si cal buscar suports i campanyes internacionals al terrorisme italià, cal buscar-los per altres bandes. Segurament se'n trobaran més fàcilment a Europa que no fora. I, al nostre continent, nosaltres començaríem per buscar a Alemanya, i més exactament a Baviera. Si hi hagués conjura internacional —tot i que no parlarem tant de conjura com d'intervencions diverses—, la hipòtesi més raonable fóra la de l'extrema dreta europea, que vol evitar a totes passades el progrés democràtic i el decantament cap a l'esquerra a l'Europa occidental. I com que aquest canvi s'esdevé amb característiques pròpies a cada país, és a cada un on cal buscar, per damunt de tot.

TERCERA HIPÒTESI: EL TERRORISME I LA REACCIÓ POLÍTICA A EUROPA I A ITÀLIA

L'evolució cap a l'esquerra a Europa occidental és un fenomen general. Socialistes i socialdemòcrates són la força principal als països del centre i del nord d'Europa, amb tendències progressistes cada cop més poderoses al seu interior (tret, potser, d'Alemanya) i amb més punts d'acord amb els partits comunistes de l'Europa mediterrània que no han tingut mai des de 1947, i fins i tot des de 1917. La consolidació de la unitat europea, l'entrada de nous països (Espanya, Portugal, Grècia) i la necessitat d'una nova política econòmica i social per sortir d'un cop de la crisi, coincideixen amb l'entrada en una nova fase de la institucionalització europea: les eleccions de 1979. Aleshores es fixarà una correlació de forces a nivell europeu. Els sectors més reaccionaris de la política i de l'economia europees saben que hi ha tres països clau: Alemanya, per la seva força, pel paper hegemònic que juga a Europa; França, la segona potència econòmica, i Itàlia, el país més cap a l'esquerra. A tots tres és cas d'afavorir una involució autoritària de l'Estat i un sentiment de por i conservadorisme en la

Aldo Moro, la darrera víctima del terrorisme a Itàlia (Foto d'arxiu)

població. A Alemanya, ja hem vist què ha passat. A França, davant del perill imminent d'una victòria de l'esquerra unida, les organitzacions polítiques i els mitjans de comunicació conservadors s'han llançat a una campanya anticomunista de magnituds inconegudes des dels pitjors temps de la guerra freda. Les divisions i els errors de l'esquerra han fet la resta.

El cas més delicat és Itàlia. L'esquerra, el PCI, no hi apareix com un perill de ruptura davant del qual cal aplegar totes les forces de la societat que no volen un canvi traumàtic. La política del "compromís històric" compromet realment la majoria de les forces polítiques, començant per la Democràcia Cristiana, en el procés de canvi. No fractura la societat en dues meitats oposades sinó que contribueix a unificar-la en un procés de desenvolupament democràtic gradual. Itàlia, d'aquesta manera, esdevé el pol democràtic més dinàmic dins del sistema polític i econòmic europeu. Un pol en el qual, endemés, la classe obrera i el Partit Comunista Italià han esdevingut també forces de govern i d'ordre. Sense renunciar ni teòricament ni pràcticament als seus objectius de canvi. "Som un partit conservador i revolucionari", declarava Berlinguer els mateixos dies que el PCI s'integrava a la majoria del govern. Conservador de les institucions i de la legalitat democràtica abans de tot. Però impulsor, alhora, un profund procés de renovació d'aquestes institucions (racionalització, participació social, presència activa dels sindicats a la gestió econòmica, etcètera).

No pretenem pas fer una anàlisi policíaca del segrest sinó establir les coordenades polítiques que permetin explicar-lo. L'objectiu: frenar, en el temps immediat, la política de compromís històric a Itàlia. Moro representa alhora l'interlocutor més vàlid i obert envers el PCI i el principal faedor i mantenidor de la unitat de la DC. Sense aquestes unitat no hi ha compromís històric, perquè si un sector majoritari i conservador de la Democràcia Cristiana la trenqués, es dividiria el país en dos i es bloquejaria el procés. Moro president de la República el 1979 i el PCI a la majoria del govern esdevé molt perillós pels sectors més reaccionaris d'Europa i d'Itàlia. Cercant en aquesta direcció i no solament en les tristes aventures brigadistes es podrà

esclarir el segrest del president de la Democràcia Cristiana.

Ara, a Itàlia, es reclama, no solament des de la dreta autoritària sinó també des de sectors sincerament democràtics, un Estat fort, mesures d'excepció, militars al govern, lleis molt dures que permetin actuar sense contemplacions. Estem plenament convençuts que l'Estat democràtic no pot tolerar la violència impune i no ha de fer concessions als seus agressors. Però també creiem que en el seu funcionament normal disposa dels mitjans polítics i jurídics que calen i pot aplicar-los si la gran majoria de forces democràtiques, unides avui prestant suport a un programa i a un govern, estan decidides a defensar les institucions democràtiques. Pretendre ara instituir estats d'excepció i lleis especials significaria trencar l'extraordinari moviment polític i social que s'ha registrat a tot Itàlia en reacció al segrest i en defensa de l'Estat democràtic.

Les mesures i les lleis excepcionals, primerament desmobilitzarien la població, després afavoririen els sectors més dretans de la Democràcia Cristiana i menarien a trencar les aliances amb l'esquerra. Finalment, aquestes lleis i estats excepcionals es farien servir contra els partits d'esquerra, els sindicats, aquesta mateixa població democràtica que avui defensa la democràcia. Els triomfadors serien, al capdavant, els probables responsables, directament o indirectament, del segrest de Moro.

Sortosament, no és aquest el camí que, per ara, se segueix a Itàlia. L'extraordinària i unitària reacció popular s'ha vist corresposta per una actitud responsable dels principals partits polítics i de la majoria dels seus dirigents. Fa trenta anys, quan Togliatti va sofrir l'atemptat criminal que va estar a punt de costar-li la vida, les seves primeres paraules foren: "tranquil·litat, companys". Aquesta és l'actitud política que caracteritza avui les forces democràtiques italianes. L'única que pot permetre mantenir i fer progressar la unitat entre elles. Per salvar les institucions i fer possibles els canvis més indispensables amb la participació de tothom. Una actitud serena envers la violència, que és l'única que pot permetre, també, salvar la vida a Moro.

JORDI BORJA

La dreta, majoritària cinc anys més

França: el fracàs de la desunió

PARÍS (Enviat especial).— Amb una precisió de rellotge, a les vuit en punt del vespre, a través de la ràdio i la televisió, la companyia Honevey-Bull dona les primeres estimacions del vot de 35.000.000 de francesos. És la segona volta de les eleccions legislatives. Les primeres estimacions confirmen allò que gairebé tothom sospitava: la dreta es manté amb majoria a l'Assemblea. Els senyors Chirac i Giscard han aconseguit posar un pedaç a la més que deteriorada situació política, social i econòmica.

Al llarg de la nit electoral i en el marc del debat televisiu s'han enfrontat els líders de la nova majoria, Sanguinetti, Lecanuet, Soisson, Fourcade, amb els de l'esquerra derrotada, Georges Marchais, Louis Mermaz, Jean Pierre Chevenement, Rocard. Entre uns i altres, declaracions fetes per Jacques Chirac a l'Ajuntament de París, per Robert Fa-

bre a la seva circumscripció de la Rouergue, de François Mitterrand a la seu del Partit Socialista i del primer ministre a Matignon. A la dreta un sol sentiment, de tranquil·litat: "qui dies passa, anys empeny", i un sol disseny: assajar de provocar no ja la desunió de l'esquerra sinó la divisió al si del Partit Socialista. Tots els homes de la dreta co-

incideixen a manifestar que la nova majoria podria obrir-se si els socialistes renunciaven a la unió de l'esquerra i a un projecte de govern en comú amb el Partit Comunista.

El debat és tens i resulta poc edificant per a l'espectador. Els homes de l'esquerra constaten la seva tristesa, el sentiment de frustració i el propòsit de continuar lligats amb un projecte comú que sigui una real alternativa de poder. A la majoria li convé molt poc parlar del seu projecte, no fos que es posés en clar que no en té cap. L'únic projecte era mantenir-se cinc anys més i això ja ho ha aconseguit. És per això que el debat es converteix en enfrontament. De l'estat real de l'es-

querra abans de les eleccions i ara mateix, en parla clarament la declaració de Robert Fabre, president dels Radicals d'Esquerra, que assenyala que es considera des d'ara deslligat de tot compromís amb la Unió de l'Esquerra. Els diputats radicals que havien estat elegits amb els vots socialistes i comunistes i que, per tant, es devien a la unió, "per decència", si més no.

Les estimacions es confirmen, encara amb una tendència més negativa. La dreta avança per vuitanta escons a la Unió de l'Esquerra. Pel que fa a resultats anteriors, tant comunistes com socialistes progressen i ocupen vint-i-vuit noves circumscripcions, exactament catorze per partit. El gran perdedor és el partit gaulista que perd trenta-nou escons.

Dos elements d'informació que són la clau d'aquests resultats: la participació electoral ha estat més alta que mai. Si l'altre diumenge ja ho era, la segona volta han votat gairebé un 4 per cent més de ciutadans. I aquest esforç suplementari s'ha produït més entre la dreta que no a l'esquerra. L'altra qüestió és la manera com s'ha produït el vot comunista a favor de candidats socialistes i viceversa. Ja és tradicional que la disciplina comunista tingui una traducció més exacta en els desistiments i aquest cop ha passat igual. L'electorat socialista es mostra reticent amb

Marchais i Mitterrand: l'esquerra ha pagat el preu de la seva desunió

més facilitat. Però aquesta vegada, les reticències han estat d'anar i tornar; ni uns ni altres no han fet el ple dels vots dels seus associats.

S'afegeixen —encara que més episòdics— dos fets que han col·laborat a portar de nou a la dreta a la majoria de l'Assemblea: la privació de la ciutadania soviètica a Rostropovitx, que precisament ha rebut la nova de París estant.

La campanada, afegida a la instrumentalització per part del govern dels mitjans de comunicació contra el "perill comunista" no ha estat ni de bon tros innocua. L'altre fet ha estat el segrest d'Aldo Moro que, hàbilment utilitzat, ha contribuït a moure el "vot de la por".

De tot això no se'n pot desprendre la conclusió ràpida que l'esquerra ha fracassat. Seria tant com dir que la dreta ha triomfat. La dreta no ha guanyat. Al contrari: ha retrocedit en comparació amb les darreres legislatives. El que sí que és cert és que no ha avançat com feia suposar el resultat de les presidencials, de les municipals i de les cantonals. La dreta ha heretat les diferències de l'esquerra, i ha tingut un reflex conservador

enfront d'un projecte de renovació que tot indicava que esdevindria més difícil que no estava previst. A més a més, són innombrables les circumscripcions on la dreta ha passat amb prou feines: el cas límit és el del diputat de Nancy, senyor Servan Schreiber, que ha tingut al seu favor l'exigua diferència de vint-i-dos vots.

Ara les forces d'esquerra, els partits populars, les forces polítiques que representen els treballadors tenen clarament marcades dues direccions de treball. La primera, exigir del nou govern i de la nova Cambra el compliment de les nombroses promeses electorals. Els giscardians havien promès proposar una llei que restitueixi el vot proporcional per les properes eleccions i l'augment del S.M.I.C. (salari mínim). Ara es podrà constatar fins a quin punt es tractava de simple demagogia o de reals propòsits. La segona i essencial, recompondre la unitat i elaborar un nou projecte polític. Ningué no pot dir que la derrota —relativa— és un fracàs de la Unió de l'Esquerra. Si per cas, és un fracàs de la desunió.

PERE I. FAGES

Un balanç d'urgència

Els resultats de les legislatives franceses obliguen necessàriament a fer un primer balanç d'urgència, i a assenyalar alguns trets fonamentals del moment polític francès, superant l'anècdota concreta de les xifres i els avenços i retrocessos parcials. Cal encarar aquest examen sense voler fer transposicions merament mecàniques ni comparacions fora de lloc. La vida política francesa és prou rica i original per exigir una anàlisi més detinguda, però aquest moment requereix un simple repàs puntual de certs aspectes.

1) Malgrat la present victòria de la dreta, d'ençà del 1.958 mai l'esquerra no havia tingut tanta força parlamentària, cantonal i municipal. L'estratègia unitària, per tant, es manifesta una vegada més vàlida per als partits populars francesos.

2) La dreta ha anat a les eleccions sense oferir cap alternativa. Ni el programa de Blois no és un programa, ni ningú no pot creure que amb una majoria més feble que la precedent gosarà reformar en el sentit que anunciaven les promeses electorals. Les dificultats a l'interior de la dreta són més vives que mai i el projecte Chirac —dur i reaccionari— no es concilia amb el projecte de Giscard.

3) Pel president de la República i les formacions polítiques que el tenen per cap, el problema es posa de la mateixa manera que l'endemà de les eleccions presidencials: o arrenca del Partit Socialista i dels radicals un corrent reformista i social-demòcrata ca-

paç de pactar amb Giscard i fer una política de tercera força, o les possibilitats a llarg termini s'esgotaran.

4) Al si del Partit Socialista hi ha homes que tenen evidents i immediats dissenys de governar. ¿Podrà Mitterrand mantenir-los dintre de la disciplina unitària? Cal pensar en noms com Delors, Attali, Fabius, etcètera.

5) Han votat per la dreta les regions més pobres, més endarrerides, menys industrialitzades.

6) Però en moltes de les circumscripcions on l'esquerra, i particularment el Partit Comunista, és molt forta, s'han notat retrocessos d'un cinc, un sis i fins un set per cent. Aquest refús de vot és fruit, sens dubte, d'una actitud crítica dels militants i electors envers la "desunió de l'esquerra". L'electorat francès, molt madur, és cada cop menys consignista i no enten com, després de sis mesos de picabaralla i males cares, es fa un acord electoral en tres minuts, l'endemà de la primera volta.

7) El poble francès roman profundament dividit en dos grans blocs relativament equilibrats. El reflex sociològic que determina sovint l'estabilitat del vot només pot ser canviat per una política imaginativa, de masses i que es proposi elaborar un projecte vàlid per a la majoria de ciutadans. I no és prou elaborar-lo sinó que cal saber-lo explicar i fer avançar, tasca per a la qual el sectarisme i l'oportunisme seran sempre dificultats majors.

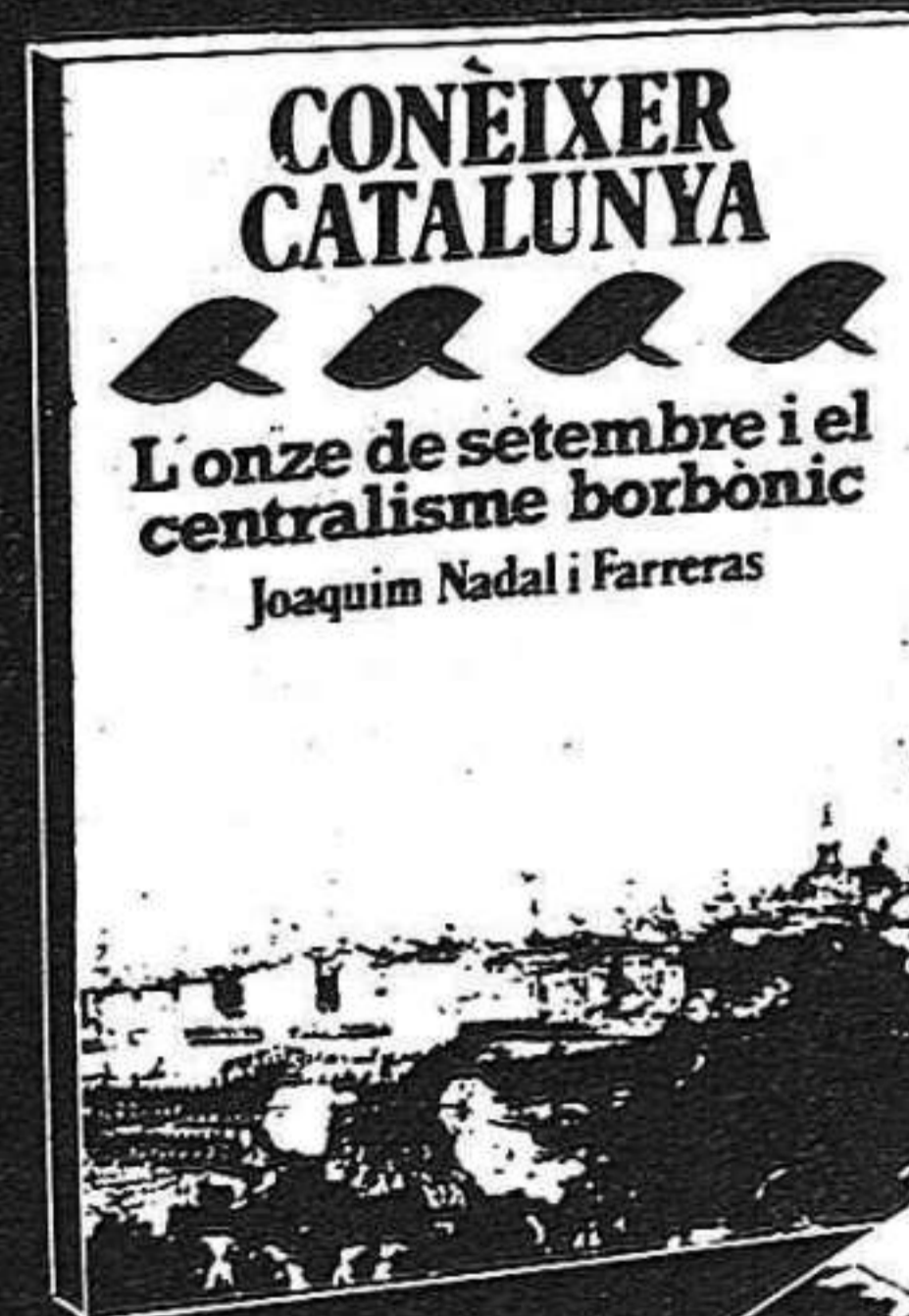

Els senyors Chirac i Giscard han aconseguit posar un pedaç a la més que deteriorada situació política social i econòmica

CONÈIXER CATALUNYA

3 PRIMERS TÍTOLS

L'ONZE DE SETEMBRE I EL CENTRALISME BORBÒNIC
Joaquim Nadal i Farreras
Síntesi de divulgació del segle XVIII. Català

ELS ORÍGENS HISTÒRICS
Josep M. Salrach Mercè Aventin
Gestació de Catalunya amb els aspectes polítics, econòmics i socials d'aquest procés

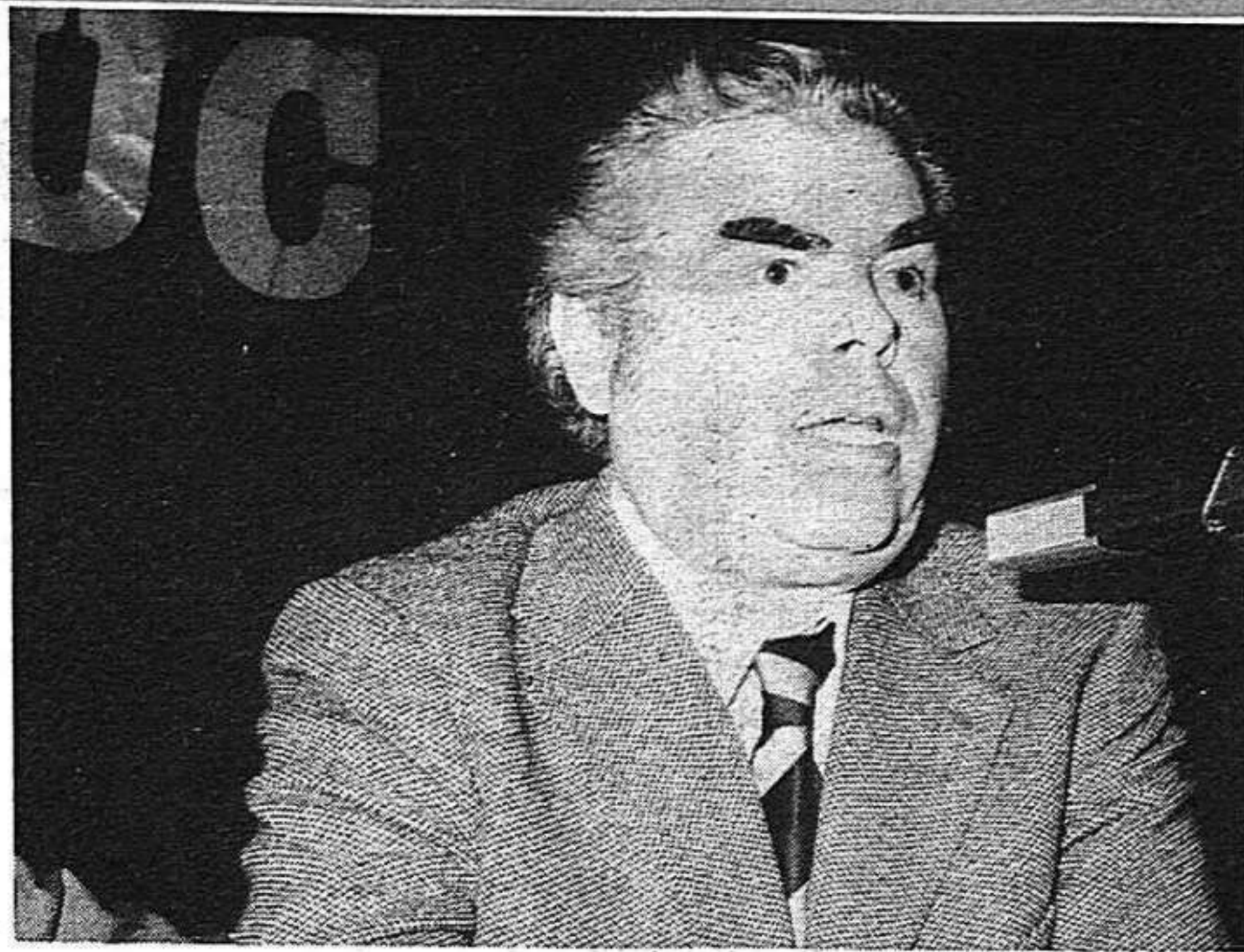
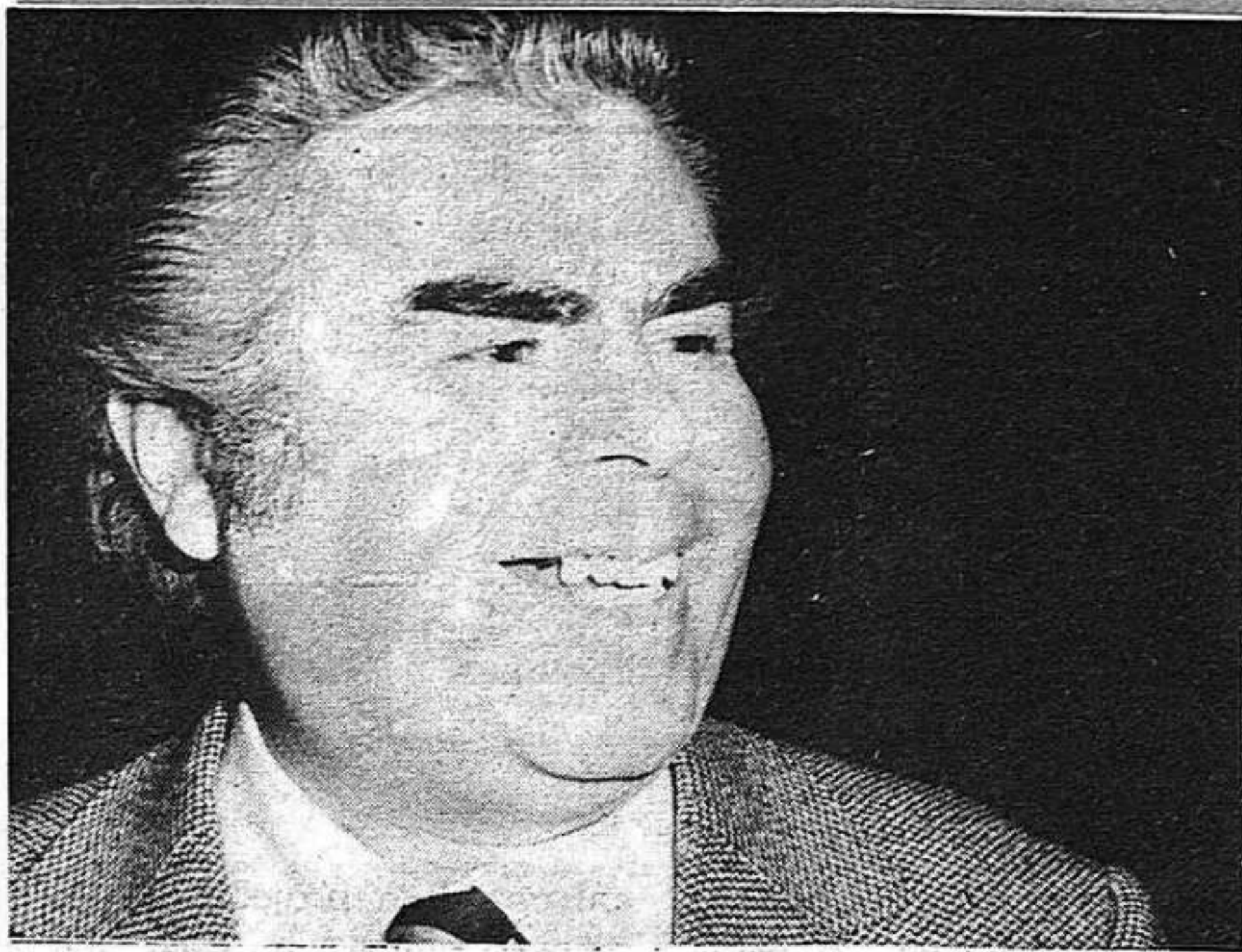
QUI ÉS CATALÀ?
Encarna Roca

Un llibre per assenyalar l'evolució que ha tingut el Dret català

DOPESA
GRUP «MUNDO» D'EDICIONS

200 ptes.

"Tots els socialismes tenen un rostre humà"

Jiri Pelikan: tornar a començar

Quan parla, té una certa tendència a accelerar. Se li sent com una respiració asmàtica. Té una testa poderosa, amb celles de rus de crom. Però no hi ha rancúnia en el to del seu discurs. En petit grup, demostra fins i tot una certa tiferia per espiar converses paral·leles, per captar la reacció de cada una de les seves afirmacions.

"No és exacte definir el socialisme a Txecoslovàquia l'any 1968 com un socialisme de rostre humà. És una redundància semàntica afirmar-ho: tots els socialismes, si ho són, tenen el rostre humà... I això és el que volfem al nostre país, quan els tancs soviètics van invadir Praga, inesperadament..."

Jiri Pelikan havia estat director de la televisió a Txecoslovàquia des del 1962 al 1968. Ara viu a Roma, des d'on continua fent política militant, sempre amb el pensament en el seu poble i en els altres països socialistes de l'est. Ha escrit un llibre que és com el seu itinerari polític: *El fuoco de Praga*, diu l'edició italiana de Feltrinelli; *S'is me tuent*, la francesa de Bernard Grasset (on Elleinstein publica els seus llibres); *Aunque me maten*, l'edició argentina d'Emecé, amb un subtítol que fa esferir: "Hechos reales".

Les vinculacions de Pelikan amb Espanya vénen de lluny. La seva primera activitat política, quan era encara estudiant, consistia a dirigir una revista que portava un títol en castellà: "No pasarán", i

que era com un crit d'alerta i de suport als heroics combatents antifeixistes de l'Estat espanyol, l'any 1938. Fa pocs mesos, va ser rebut per Santiago Carrillo i Manuel Azcárate. Carrillo era el primer secretari general d'un partit comunista que rebia un dissident com Pelikan... "i això va encoratjar-nos de valent. Ens sabem molt pròxims a la vostra lluita".

EL PAPER DE LA TELEVISIÓ

A la primavera de Praga, la televisió va jugar un gran paper. "Sortfem d'un model soviètic de civilització. Els mitjans de comunicació eren simples corretges de transmissió del partit, d'un partit més preocupat pel poder d'unes fronteres ben assenyalades i reforçades que no pas pel batec dels obrers que lluiten contra el capitalisme. Amb Dubcek desapareix la censura. I això ens porta a potenciar una orientació que de feia temps que somniàvem per a la política de comunicació. Vosaltres dieu: sense llibertat d'expressió no hi ha democràcia"; jo afegiria: sense llibertat d'expressió no hi ha socialis-

me, sense llibertat d'informació no hi ha democràcia directa..." I comença el relat de la gran experiència primaveral: el poble, de primer indiferent —"els primers moments assistia com des de lluny als debats entre Dubcek i els dirigents soviètics, perquè creia que es tractava un cop més de baralles entre dirigents polítics", ens comentarà més tard—, se sent poble-protagonista de la informació. "Retransmetfem durant més de dues hores la discussió a l'interior d'una fàbrica. L'endemà tothom en parlava, i això ens obligava a tornar a convertir el programa en una altra reunió, ara de pàgesos del camp. Fèiem també programes sobre el passat, sobre les desviacions del socialisme. I el poble s'ho estimava, això. La televisió s'havia convertit en mirall de la societat, i en el primer objecte de crítica dels qui no entenien el socialisme sense censura."

Tancs soviètics, aquell agost

TV format per representants dels artistes, joves, grups de dones, membres de l'Acadèmia de les Ciències. (Més tard, quan li hem preguntat si hi havia aleshores, a Txecoslovàquia, d'altres partits polítics fora del comunista, ens ha parlat del Partit Nacional-socialista, del Partit Popular (catòlic) i del Partit Democràtic.)

UNA HISTÒRIA QUE TAMBÉ TÉ 40 ANYS

La història dels pobles txecs i eslovacs al segle XX ha estat dolorosa. La independència, la guanyen el 1918; el 38 han assistit a la "venda" de Txecoslovàquia a l'Alemanya de Hitler. És durant la resistència que entren en la vida política intensa. I hi ha la presa de poder l'any 1948. El padrinatge soviètic es converteix ben aviat en un seguit de lligams despòtics, amb la guerra freda. "El partit necessitava gent que no pensés pel seu comp-

una relació diferent amb l'URSS —que no consideràvem, sense més ni més, la pedra de toc del proletariat internacional—, constitueixen els eixos de la primavera de Praga, insuportable per als soviètics."

Sorgeix una pregunta clau: ¿no era possible d'evitar la invasió? I Pelikan ens diu que segurament Dubcek havia subestimat l'actitud negativa de la Unió Soviètica, i havia menystingut una feina de reforçament de lligams amb països socialistes menys sotmesos a la influència soviètica, com ara Iugoslàvia, Romania, Xina...

TORNAR A COMENÇAR

Sí. La resistència torna a començar. La Carta del 77 ha estat un element importantíssim. Liberals, socialistes catòlics i comunistes-no-soviètics s'han posat d'acord en uns punts mínims, però bà-

obert... tampoc no el podrà tolerar, és a dir: el combatrà, a Itàlia o a França o a... (I somriu amb un gest murri.)

LA DESPOLITITZACIÓ

Per trencar amb aquesta resistència, el Partit juga a Txecoslovàquia la carta de la despolítització. Fa mans i mànigues per aconseguir que el poble se senti submergit en una proposta de nova societat de consum. El potencial de lluita obrera es perd en actes antisocials, com és el de robar béns comuns. (Hi ha una dita que diu: "Qui no roba a la comunitat, fa mal fet, roba a la seva pròpia família").

I vénen més i més preguntes. Nostres. I d'ell. Sent una curiositat infinita per saber com veiem la qüestió nacional, com treballen per fer realitat la nostra via cap al socialisme. Parlem d'altres dissidents: no està d'acord amb els dissidents cada cop més radicals, com Kolakows-

- "Sense llibertat no hi ha socialisme"
- "Ens sabem molt pròxims a la vostra lluita"

del 68, l'any del maig francès. Ocupació de la seu central de televisió. Però, en canvi, i durant els primers dies, la possibilitat de seguir resistint gràcies al control popular de les televisions regionals. (Txecoslovàquia de txecs i d'eslovacs, amb drets reconeguts, de manera molt incipient encara, aquella primavera de Dubcek.) La conclusió, tanmateix, era: mil vuit-cents treballadors de la TV detinguts o expulsats dels seus llocs de treball.

Alguns problemes que s'havien suscitat aleshores: què comportava l'ètica professional, a qui pertanyia la televisió i, per tant, a qui corresponia el seu control. Pregunta que admetia dues respostes extremes: 1, als treballadors de TV; 2, al govern o partit hegemònic, i una de més profunda, acceptada i tot just posada en pràctica de manera ben tímida: a tota la societat, cosa que comportava, ultra el control parlamentari, un Consell General de

te. Deien que els dubtes eren residus d'una mentalitat petit-burguesa..." (I ens parla d'Arthur London, vell lluitador també a Espanya.)

Amb l'arribada de Dubcek al poder poden tornar a fer cap velles aspiracions. "No volfem anar contra la propietat col·lectiva dels mitjans de producció, com sovint han dit contra nosaltres, perquè això és la base mateixa del socialisme. Sí que volfem evitar la identificació d'aquest caràcter col·lectiu de la propietat amb l'estatificació. Per això vam anar cap a la creació de consells obrers i d'altres formes d'autogestió. Quant al paper del partit, consideràvem que aquest era una forma de direcció de la classe obrera, però mai no l'única. Volfem el pluralisme polític. I el mateix amb els sindicats: els interessos dels treballadors no han de coincidir necessàriament amb els interessos de l'Estat. Tot això, més l'abolició de la censura, el reconeixement de les nacionalitats i

Jiri Pelikan amb Gregori López Raimundo, (Fotos Jordi Morera)

sics: abolició de la censura, llibertat per als presos polítics, i que les tropes de l'URSS abandonin el país. El fet que hi hagi d'altres països socialistes sota el mateix Comcon, si bé pot tenir i té efectes negatius, permet desaiïllar les lluites contra l'omnipresència de l'URSS. "La nostra lluita us interessa. Si l'URSS no pot tolerar als països de l'est un socialisme

ki, tot i que s'explica el seu desencís... després dels cops rebuts.

(Jiri Pelikan tornarà a Barcelona. Segurament a la tardor. Serà altre cop benvingut. Perquè és un home de rostre enigmàtic... que s'il·lumina per dins quan defensa el seu poble.)

IGNASI RIERA

"Sense llibertat d'expressió no hi ha socialisme, no hi ha democràcia directa".